

Vlaams
Parlement

vergadering **C297**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 27 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de aanmeldingsperiode in secundaire scholen in Vlaanderen – 3331 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de communicatie over het nieuwe Inschrijvingsdecreet – 3345 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Inschrijvingsdecreet – 3348 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe organisatiestructuur van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 3518 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de interne hervormingen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 3537 (2020-2021)	17
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht in het vijfde en zesde leerjaar in het licht van de coronacrisis – 3434 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de versoepelingen in het deeltijds kunstonderwijs in het kader van de coronacrisis – 3437 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over versoepelingen van de coronamaatregelen in het deeltijds kunstonderwijs – 3481 (2020-2021)	27
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inkorting van de zomervakantie in het Franstalige onderwijs – 3439 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpassing van de schoolvakanties door de Franse Gemeenschapsregering – 3476 (2020-2021)	33

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de deelname van ondernemers aan de zomerscholen

– 3313 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomstvisie van de minister over de proefprojecten inzake duaal lesgeven

– 3440 (2020-2021)

41

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een rechtszekere en ordelijke start van het schooljaar

– 3485 (2020-2021)

47

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het zomeraanbod NT2 in de centra voor volwassenenonderwijs

– 3527 (2020-2021)

51

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opfriscursus voor terugkerende leerkrachten

– 3528 (2020-2021)

55

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de aanmeldingsperiode in secundaire scholen in Vlaanderen – 3331 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de communicatie over het nieuwe Inschrijvingsdecreet – 3345 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Inschrijvingsdecreet – 3348 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik ben blij dat we het, met een weekje uitstel, kunnen hebben over het Inschrijvingsdecreet. Het is ondertussen zowat een jaarlijkse gewoonte in deze periode van het jaar. We hebben de afgelopen weken in de media een aantal berichten kunnen lezen over de resultaten van de aanmeldingsperiode in secundaire scholen. In Gent kon 94 procent van de Gentse leerlingen die volgend jaar aan het secundair onderwijs beginnen, zich inschrijven op een school van eerste voorkeur.

In Brussel geraakten dan weer 650 leerlingen niet ingeschreven in het Nederlandstalige secundair onderwijs. Ook uit Aalst kwamen er berichten over ontevreden ouders en kinderen. In 97 gevallen werden er minstens drie scholen aangeduid in het nieuwe digitale aanmeldingssysteem, maar kon men toch zijn kind niet inschrijven in de school van zijn of haar keuze. Dat leidt uiteraard tot grote ontgoocheling bij de betrokken ouders en kinderen. Want ouders kiezen toch zeer bewust en weloverwogen voor een specifieke school. We zien dat de populaire scholen hun aantrekkingskracht niet verliezen.

Ik wil in deze inleiding nog benadrukken dat, als er meer kandidaten zijn dan plaatsen, geen enkel Inschrijvingsdecreet die ontgoocheling zal kunnen wegnemen. In het regeerakkoord hebben we toch een aantal belangrijke afspraken gemaakt met de drie meerderheidspartijen om dat Inschrijvingsdecreet te hervormen. We willen daarbij maximaal de keuzevrijheid van de ouders vooropstellen, de dubbele contingentering afschaffen en een aantal maatregelen nemen om lokaal een voorrangsgroep te kunnen creëren op basis van vrijwilligheid, voor maximaal 20 procent, naast een aantal maatregelen voor de Vlaamse Rand.

U hebt in uw beleids- en begrotingstoelichting aangegeven daar werk van te maken. Het was de bedoeling om dat zo snel mogelijk in de legislatuur ingang te laten vinden. Maar eind 2019 hebben we dat met één jaar uitgesteld, vanwege een aantal praktische zaken die niet klaar waren geraakt. En dan is ook de coronapandemie daartussen gekomen. Het was de ambitie om die nieuwe regels te laten ingaan tijdens het schooljaar 2020-2021. We zijn ondertussen eind mei 2021. Zal dat nog lukken? Of dienen we dat nog met een jaartje uit te stellen, maar ondertussen uiteraard wel werk te maken van die ambities in het regeerakkoord en die te vertalen in concrete decreetteksten?

Minister, kunt u de huidige stand van zaken van het toekomstige Inschrijvingsdecreet schetsen? Kunt u aangeven of u bij dat nieuwe Inschrijvingsdecreet rekening

zult houden met de capaciteitstekorten die er momenteel al zijn in Nederlandstalige scholen in de Vlaamse Rand? Welke maatregelen voorziet u daarvoor?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, de heer Coel heeft er al op gewezen: er rijzen op verschillende plaatsen in Vlaanderen toch wel ernstige vragen over het inschrijven van kinderen. Mijn collega heeft er al naar verwezen: in mijn eigen stad hebben 97 kinderen inderdaad geen school van hun keuze. Zij moeten in ieder geval wachten tot juni om te weten wat er verder mogelijk is.

De Antwerpse regionale televisiezender ATV zond op 25 april 2021 een nieuwsitem uit waaruit blijkt dat een ICT'er van Pius X in Antwerpen het digitale aanmeldsysteem heeft kunnen omzeilen. Hij vond een eenvoudige manier waarop hij niet één keer, maar tien keer kon aanmelden. Op die manier maakte hij natuurlijk tien keer meer kans op een plaats in een school van eerste voorkeur. De specialist wil daarmee nog maar eens de grenzen van het Antwerpse aanmeldsysteem aankaarten en pleit voor een groter Vlaams systeem.

Minister, als reactie op deze feiten liet uw kabinet weten dat er wordt gewerkt aan een Inschrijvingsdecreet met het oog op inschrijvingen vanaf het schooljaar 2022-2023. Ik had u dan ook graag de volgende vragen gesteld.

Wat is uw reactie op de problemen met het digitaal aanmeldsysteem in Antwerpen? Hebt u weet van andere scholen waar dit probleem zou rijzen? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de inwerkingtreding van het nieuwe Inschrijvingsdecreet? Wat betekent dit voor het komende schooljaar? Op de website van Onderwijs Vlaanderen lezen we nog steeds dat de implementatie van het Inschrijvingsdecreet van 2019 met een jaar wordt uitgesteld, tot 1 september 2021, voor de inschrijvingen van het schooljaar 2022-2023. Wordt de implementatie van het decreet opnieuw uitgesteld? Op ATV kondigde u aan dat er wordt gewerkt aan een nieuw Inschrijvingsdecreet, dat in werking zal treden met het oog op de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2022-2023. Wanneer en hoe zult u dit breed communiceren naar alle scholen, zodat zij tijdig weten waar zij aan toe zijn?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): De context is geschetst, denk ik. We hebben het nieuws vernomen dat er in een aantal steden en gemeenten, vooral in steden zoals Brussel, Halle, Gent, Lokeren, Aalst en Antwerpen, toch een aantal leerlingen zijn die geen school toegewezen hebben gekregen. Over het algemeen kregen hoge percentages leerlingen wel de school van hun eerste keuze, en we moeten ook nog wel afwachten omdat er nog een aantal dubbele aanmeldingen zullen moeten worden weggefilterd, maar een aantal ouders en kinderen verkeren op dit moment dus nog steeds in onzekerheid. Ik denk dat we allemaal wel beseffen dat het absoluut niet fijn is als je niet weet waar je kind in september naar school zal gaan, en of het überhaupt een school zal hebben. Dat veroorzaakt veel onrust en verdriet.

Minister Weyts, u en uw partij hebben daar, voor u aan uw mandaat begon, altijd een belangrijk verkiezingsthema van gemaakt. U verklaarde dat er een nieuw Inschrijvingsdecreet zou komen, een werkbaar systeem dat de eerste keuze zou moeten garanderen. Maar dat laatste laat tot op heden nog steeds op zich wachten. Nochtans beseffen we allemaal dat dat heel urgent is, denk ik. Gezien het capaciteitstekort is een goed inschrijvingssysteem absoluut geen overbodige luxe.

Wat mijn bijzondere aandacht trok, was inderdaad het nieuws van de cijfers uit Aalst. Daar werd voor het eerst met een centraal aanmeldingssysteem gewerkt voor het secundair onderwijs. De schepen van Onderwijs daar is Karim Van Overmeire. Die heeft een aantal verontrustende uitspraken gedaan naar aanleiding

van de kwestie van een aantal leerlingen die uit de boot vielen. In Het Nieuwsblad zei hij: "Met het verhaal van gelijke kansen plaatst men nu bewust ouders die zeer gemotiveerd kiezen voor een bepaalde school op dezelfde hoogte als ouders voor wie het misschien minder uitmaakt." Anders gezegd: hij maakt een kwalitatief onderscheid tussen de eerste keuzes van verschillende groepen ouders en leerlingen. Volgens die redenering is er nu ook een minderwaardige variant van eerste voorkeuren van ouders. Dat moet dan wel de voorkeur zijn van een groep mensen waarmee de genoemde schepen zich niet geaffilieerd voelt, een andere sociaal-economische bevolkingsgroep. Van die groep ouders maakt hij dus een soort tweederangsburgers, niets meer, niets minder. Dat was voor mij toch wel een choquerende uitspraak.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot het aangekondigde nieuwe Inschrijvingsdecreet? Hoe zal dat eruitzien? Wat zijn de grote lijnen? Ziet u in dat het probleem ook ligt bij een capaciteitstekort en dus niet in het feit dat de centrale aanmelding meer leerlingen kans geeft op hun eerste keuze? Intussen is dat immers wetenschappelijk onderbouwd. Hoe verhoudt u zich tot de uitspraken van schepen Van Overmeire?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik begrijp uiteraard de reacties van de ouders die zich nu niet kunnen inschrijven in een school van hun voorkeur. Ik besef dat het voor veel gezinnen nu even onzeker is. Helaas overtreft de vraag het aanbod in veel scholen. Sommige scholen zijn populairder dan andere. Het zal altijd zo zijn dat populaire scholen kinderen moeten weigeren. Daar kunnen we nu eenmaal niet omheen.

Iets anders is de totale capaciteit. Deze regeerperiode voorzien we maar liefst 3 miljard euro voor schoolinfrastructuur, dus voor extra capaciteit. Dat is een half miljard euro meer dan in de vorige regeerperiode, toen was het 2,5 miljard euro. We doen nog een schepje boven op de sterke inhaalbeweging die al in de vorige regeerperiode was ingezet.

We voorzien ook 360 miljoen euro specifieke capaciteitsmiddelen. Ook dat is een sterke stijging in vergelijking met de vorige regeerperiode, toen was het 250 miljoen euro.

Specifiek voor Brusselse scholen wordt er van 2010 tot 2022 meer dan 90 miljoen euro geïnvesteerd in bijkomende capaciteit. Dat is goed voor 8.200 plaatsen in het Brusselse basis- en secundair onderwijs. In maart 2021 heb ik nog 4,4 miljoen euro toegekend aan 5 concrete projecten om de capaciteit te verhogen in het secundair onderwijs in Brussel. Dat is goed voor 535 extra plaatsen in het secundair onderwijs. Ik heb gisterenochtend nog de eerste steen mogen leggen van een nieuwe school in Brussel. Voor zowel kinderopvang, kleuteronderwijs, lager onderwijs als secundair onderwijs zijn er ook heel wat extra plaatsen.

In de Vlaamse Rand, met name in de onderwijszones Dilbeek, Halle en Vilvoorde, zullen we in diezelfde periode, tot 2022, bijna 71 miljoen euro geïnvesteerd hebben in bijkomende capaciteit om tegemoet te komen aan de noden. Dat is goed voor meer dan 5000 plaatsen in het basisonderwijs en 3700 in het secundair onderwijs.

We investeren dus steeds meer. Ik hoop natuurlijk dat de Franse Gemeenschap wat Brussel en de Brusselse gemeenten betreft met het investeringsritme meegaat.

In Antwerpen wordt in diezelfde periode meer dan 213 miljoen euro geïnvesteerd in bijkomende capaciteit om tegemoet te komen aan de noden in onderwijszone Antwerpen. Dat is goed voor 15.700 plaatsen in het basisonderwijs en 3500 in het

secundair onderwijs. In de onderwijszone Antwerpen zijn de capaciteitsmiddelen toegewezen aan projecten die zich concentreren in de stad Antwerpen.

In Aalst wordt, opnieuw in diezelfde periode tot 2022, meer dan 5 miljoen euro geïnvesteerd in capaciteit, goed voor 636 plaatsen in het secundair onderwijs. In de onderwijszone Aalst zijn de extra plaatsen voorzien in de stad Aalst.

Zolang de vraag het aanbod overtreft, moeten we een billijke regeling treffen om de plaatsen eerlijk te verdelen. Vandaar het Inschrijvingsdecreet. Scholen moesten zich natuurlijk dit schooljaar zoveel mogelijk kunnen toeleggen op hun kerntaak: lesgeven tijdens de hele coronapandemie. We wilden hen niet onnodig belasten met de implementatie van een nieuw Inschrijvingsdecreet. We hebben logistiek nog heel wat werk voor de boeg. Het doel is een nieuw Inschrijvingsdecreet met het oog op het schooljaar 2023-2024. We moeten zeker zijn dat we volgend jaar het volledige logistieke proces hebben afgerond. We moeten ook volledig technisch op punt staan wat betreft het aanmeldingssysteem. De grote lijnen daarvan staan in het regeerakkoord, dat ongetwijfeld gekend is.

Wat betreft de aanmeldingen en inschrijvingen voor volgend schooljaar in de Vlaamse Rand, Brussel, Aalst en Antwerpen: we weten dat er Brusselse scholen zijn die een grote druk ervaren van niet-Nederlandstaligen. We zijn daar een beetje het slachtoffer van ons eigen succes, enerzijds door het kwalitatief sterke aanbod, maar anderzijds ook door de investeringen in capaciteit. Die twee elementen veroorzaken natuurlijk een aanzuigeffect. Daarom voorzien we in het nieuwe Inschrijvingsdecreet een voorrang van 65 procent voor Nederlandstaligen en een voorrang ten behoeve van 15 procent voor leerlingen die negen jaar Nederlandstalig basis-onderwijs doorliepen. We kiezen dus heel duidelijk voor een voorrang voor Nederlandstaligen en anderzijds voor diegenen die ook expliciet gekozen hebben voor de Vlaamse Gemeenschap, die al van in het begin, namelijk vanaf het basisonderwijs, de keuze gemaakt hebben voor de Vlaamse Gemeenschap en voor ons onderwijs. Ook voor de Rand wil ik specifieke inspanningen leveren om de toegang voor Nederlandstaligen te versterken. De Vlaamse Rand en Brussel zijn nogal communicerende vaten. We zien ook wel een sterke instroom vanuit Brussel, ook van anderstaligen.

Ten tweede zien we elk jaar nog grote verschuivingen op de wachtlijsten. Sommige ouders melden hun kind aan in meerdere aanmeldingssystemen en krijgen zo twee of meer tickets en schrijven hun kind op slechts één plaats in. Zo ontstaan natuurlijk verschuivingen en worden wachtlijsten aangesproken. Het is dus nog afwachten of er leerlingen zullen zijn die na deze verschuiving werkelijk geen plaats hebben. Voor Brussel denk ik dat een kwart van de mensen die uiteindelijk hun prioritaire school toegewezen krijgen, toch hun kind niet inschrijft in de betrokken school. Dat zorgt ervoor dat in de volgende ronde heel wat verschuivingen plaatsvinden.

Daarnaast is er de discussie over eventueel misbruik. Er werden quotes in dezen aangehaald. Ik begrijp natuurlijk de bezorgdheden omtrent misbruik bij het aanmelden. Geen enkel systeem is volledig waterdicht. Zo moeten ook kinderen zonder Kids-ID of rijksregisternummer zich kunnen aanmelden en naar school kunnen gaan. De controle of het dan al dan niet gaat om fictieve aanmeldingen, gebeurt dan door de school. Ik denk dat het toch ook belangrijk is dat het inschrijven zoveel mogelijk een proces blijft tussen ouders en leerlingen enerzijds en de school anderzijds.

Tot slot vraagt u naar een reactie op de uitspraken van schepen Van Overmeire. Ik begrijp de frustratie in hoofde van lokale politici omdat ze geen vat hebben op dat inschrijvingsbeleid. Net daaraan willen we toch ook, in het kader van ons regeerakkoord, tegemoetkomen. We hebben de afschaffing van de dubbele con-

tingentering in basis- en secundair onderwijs duidelijk opgenomen in het regeerakkoord, maar ook bepaald dat, wanneer er dan toch nog op het niveau van bijvoorbeeld het lokaal overlegplatform (LOP) de mogelijkheid gebruikt wordt om in beperkte mate bepaalde doelgroepen aan te duiden die ooit ondervertegenwoordigd zouden kunnen zijn in een betrokken onderwijszone en men daar toch een voorrang aan geeft, die beslissing nog altijd ter bekrachtiging moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad, zodat de lokale democratie zich er ook over kan uitspreken. Momenteel is dat niet het geval. Dus ik begrijp die frustratie, maar we willen er vooral in het kader van het nieuwe Inschrijvingsdecreet ook aan tegemoetkomen. Ik denk dat die betrokkenheid van de lokale democratie ook maar enkel kan zorgen voor meer draagvlak voor het systeem. Betrokkenheid is één zaak, maar het zal ook leiden tot meer verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, minister, voor uw omstandige antwoord. Het is goed dat u het in volgorde overlopen hebt. Over de capaciteitsinspanningen hebben we vorige week al uitgebreid van gedachten gewisseld met de bespreking van het Masterplan Scholenbouw. Op lange termijn is het zeker een goede aanpak om daarop te blijven inzetten.

Op korte termijn moeten we, denk ik, inderdaad werk maken van dat Inschrijvingsdecreet, om dat aan te passen aan de ambities die we in het regeerakkoord hebben opgenomen. U geeft daarover terecht aan dat daarvoor nog wel wat legislatiek werk op de plank ligt. U verlegt de horizon nu naar het schooljaar 2023-2024; ik denk dat het belangrijk is dat dat breed gecommuniceerd wordt naar het onderwijsveld, zodat zij weten waar ze volgend schooljaar aan toe zijn. Maar dat ontslaat ons niet van de plicht om ondertussen naarstig verder te werken aan dat decreet, zodat de teksten tijdig klaar zijn om effectief ingang te vinden in het schooljaar 2023-2024. Wat ons betreft, moeten we de keuzevrijheid van de ouders zoveel mogelijk proberen te verankeren en moeten we conform het regeerakkoord ook de lokaal gedefinieerde voorrangsgroep mogelijk maken, zodat lokale besturen ook mee aan het stuur zitten van dat Inschrijvingsdecreet.

Voor de rest heb ik geen vragen meer.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoorden.

Minister, wat u aanhaalt, is natuurlijk juist. Er zijn inderdaad serieuze inspanningen wat betreft die capaciteit, maar langs de andere kant is de realiteit dat er waarschijnlijk – en dat is dan een ... *(Het geluid van Jean-Jacques De Gucht valt weg.)*

De voorzitter: Mijnheer De Gucht, uw geluid valt weg.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mijn excuses.

Als we de analyse maken, dan doen we nu serieuze inspanningen wat betreft de capaciteit, maar dat is inderdaad op de lange termijn. Op de korte termijn moeten we werken met een Inschrijvingsdecreet om de problemen die zich vandaag voordoen, op te lossen. Maar dat maakt natuurlijk ook dat we niets anders kunnen dan concluderen dat er de afgelopen jaren te weinig inspanningen zijn geweest op het vlak van capaciteit.

Ik haal even mijn eigen stad aan, die hier al een aantal keer aan bod is gekomen. We doen daar inderdaad een serieuze inspanning, maar eigenlijk weten we, als we Vlaanderenbreed zouden werken met een aanmelding en we ook een duidelijke monitoring zouden kunnen doen van de aangroei van die steden – in mijn eigen

stad weten we al, met de projecten die vandaag op tafel liggen, dat wij binnen enkele jaren een aanzienlijk groter aantal inwoners zullen hebben, met daarnaast nog het feit dat wij als centrumstad nog heel veel mensen van de omliggende gemeenten aantrekken –, dat er zelfs met de inspanningen die u doet, nog extra inspanningen nodig zullen zijn.

Allereerst denk ik dus dat het toch wel belangrijk is, minister, om te kijken naar een Vlaanderenbrede aanmelding, om een duidelijk overzicht te hebben. Ten tweede zouden we er op die manier voor zorgen dat we de dubbele inschrijvingen die vandaag voorkomen en waar u terecht naar verwijst, vermijden. Nu zijn er daardoor problemen met meerdere tickets en kun je geen zekerheid bieden tijdens de eerste ronde. Mijn vraag is dan ook: op welke manier kijkt u daarnaar, om dat Vlaanderenbreed te organiseren, waardoor de dubbele inschrijvingen vermeden kunnen worden?

Naast de capaciteitsproblemen zelf moet je ook kijken naar de situering ervan. Als je kijkt naar het aanzienlijk groter gegeven van de katholieke scholen in Vlaanderen – 70 procent katholiek ten opzichte van 30 procent openbaar –, hoe gaan we ervoor zorgen dat de vrije schoolkeuze gegarandeerd kan worden? Met andere woorden, mensen die bewust kiezen voor een school waar ze hun levensbeschouwing vrij kunnen kiezen: op welke manier gaat u ervoor zorgen dat dat gegarandeerd kan blijven?

Ik ga met u akkoord dat het lokale niveau meer inspraak moet hebben; dat staat ook in het regeerakkoord. Langs de andere kant – niet onbelangrijk – moeten we er alles aan doen om niet te verzeilen in een systeem waar we naar elitescholen ten opzichte van bepaalde concentratiescholen gaan. We zijn toch allemaal voorstander, neem ik aan, van een juiste representatie van de maatschappij in alle scholen. Op welke manier gaat u ervoor zorgen dat dat vermeden wordt en dat elk kind dezelfde kansen krijgt en op een school zit met een juiste representatie van de maatschappij waarin we leven?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, ik heb er alle begrip voor dat een aantal zaken vertraagd zijn door covid, maar er zijn ook wel een aantal heel urgente onderwijszaken die dringend opgelost moeten worden. Als we nu horen dat het Inschrijvingsdecreet, een dossier dat altijd topprioriteit is geweest voor de N-VA, met nog een jaar vertraagd wordt – u zult vier jaar minister zijn als het ingevoerd kan worden –, laat mij dan toe om dat echt de trein der traagheid te noemen. U zegt dat de mensen er niet op zitten te wachten in de covidperiode, maar dat denk ik net wel. Scholen zitten niet te wachten op de miserie die er is, en lokale besturen evenmin, als kinderen geen plaats hebben en als er berichten de wereld in gestuurd worden dat er geen plaats is op scholen voor iedereen. Er is niets ellendiger dan dit, dus een goedwerkend systeem is een absolute prioriteit. Het zal een schooljaar duren voor u daartoe komt, wat heel langzaam is.

Wat de capaciteit betreft: ook dat gaat eigenlijk echt wel te traag. U hebt gezegd dat die nieuwe capaciteitsmonitor er in 2021 zal zijn, om op basis daarvan dan middelen te verdelen. Maar ook daar moet het sneller gaan. U hebt een aantal steden en gemeenten aangehaald, waaronder Brussel. U zegt dat u tegen 2021 4,4 miljoen euro geïnvesteerd zult hebben, maar er is 550 miljoen euro nodig, heeft Sven Gatz geantwoord op een vraag van een collega in het Brussels Parlement: veertig lagere scholen en veertig secundaire scholen tegen 2024 om aan de vraag te kunnen voldoen. Dat staat in schril contrast met de investeringen die u voorziet in Brussel, terwijl het Nederlandstalig onderwijs in Brussel toch uw

verantwoordelijkheid is. Dus ook daar gaat het te traag en is het op dit moment te weinig.

Wat inspraak betreft van lokale besturen: wij zijn wél voorstander van een Vlaanderenbreed systeem. We denken dat dat een stuk beter zou werken dan verschillende aanmeldingssystemen in verschillende steden en gemeenten, want dat zorgt voor verwarring. Maar tot daar. Maar dan zal het nog steeds niet zo zijn zoals de wens van de heer Van Overmeire om voorrang te kunnen geven op basis van bijna een stamboom – want dat is de argumentatie: als je vader of grootvader daar geweest is, dan is het logisch dat jij daar ook naar die school kunt gaan, en dat je dus als uitgeweken Gentenaar geen plaats zou hebben, omdat je vader niet in Aalst naar school geweest is. Tegen dat soort redeneringen, die dan gebruikt worden om het Inschrijvingsdecreet of een aanmeldingsprocedure af te breken, probeer daar toch wat weerwerk tegen te bieden en probeer dat te weerleggen, want dat is absoluut nefast en wil de ongelijkheid alleen maar verder aanmoedigen, iets waar wij ons fors tegen verzetten.

Ten slotte, daar waar kinderen geen plaats hebben, zullen plaatsen bij moeten worden gecreëerd en zullen scholen toch nog extra lokalen moeten innemen. Wat gaat u daarvoor doen, minister? Op welke manier gaat u die ondersteunen en ervoor zorgen dat daar de nodige leerkrachten op kunnen volgen? Hebt u daar een plan voor, om op die plekken waar blijkt dat er toch nog problemen zijn, op korte termijn een oplossing te voorzien?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Uiteraard is het zo dat de meeste leerlingen de school van hun eerste of tweede keuze hebben; dat is waar. Maar voor al diegenen die nu uit de boot vallen, lijkt dit systeem toch wat op een aanmeldloterij. Dan zeggen ze tegen mij: 'Ik ga nog liever kamperen, want dan heb ik het zelf tenminste in de hand, in plaats van een computer die alles bepaalt.' Zelfs bij een Vlaanderenbreed computersysteem blijft de vraag toch in hoeverre alles nog te rijmen valt met vrije schoolkeuze, als de computer uiteindelijk de beslissing neemt waar je naartoe gaat. Dat is toch een groot vraagteken.

Ik heb toch een paar schrijnende toestanden gezien. Er is bijvoorbeeld een geval in Oostakker, waar ouders, die vlak bij die school wonen, hun zoontje willen inschrijven in een bulo-school (buitengewoon lager onderwijs), maar pas op de zesde plaats op de wachtlijst staan. Die mensen zijn zo wanhopig dat ze dan de vraag stellen of ze hun kind of kleuter de derde kleuterklas niet kunnen laten overdoen, zodat ze het jaar erop zeker een plaats hebben in het eerste leerjaar. Dan krijgen ze het antwoord: 'Nee, want dan begint alles van nul.' Dat is toch wel schrijnend.

In Halle is er een geval waarbij een leerling naar het middelbaar onderwijs moet en geen plaats krijgt op de twee scholen waar Latijn-wiskunde wordt aangeboden. Hij zou dan naar Beersel moeten, de school die onze minister niet onbekend zal zijn. Maar voor dat kind betekent dat toch wel een halfuur tot drie kwartier op de bus. Zo genereren we natuurlijk meer verkeer.

In Halle klaagt de gemeenteraad steen en been. Ze vinden dat hun eigen inwoners worden benadeeld door de instroom van zoveel leerlingen van buiten de stad. Ze vragen zich af hoe het kan dat zij in hun eigen stad, waar ze heel de lagere school hebben doorlopen, niet eens naar het middelbaar onderwijs kunnen. Dat zijn toch wel de gevolgen van zo'n computersysteem.

Minister, zal het criterium afstand of inwoner zijn van de gemeente meespelen in het nieuwe Inschrijvingsdecreet voor het middelbaar onderwijs? Voor het lager onderwijs speelt dat mee. Maar ook daar is het niet altijd evident. Want iemand die in dezelfde gemeente woont, kan soms kilometers van de school af wonen, terwijl

iemand van een naburige gemeente op een veel kortere afstand van de school woont. Dat geeft dus ook wel conflicten.

Minister, u zegt dat het schepencollege mee zal mogen beslissen, zoals in Aalst. Kunnen zij dan beslissen dat de inwoners van Aalst voorrang krijgen? Dat is mij nog niet helemaal duidelijk, en misschien is dat nog niet afgetoetst.

Verder heb ik een vraag in verband met de indicatorleerlingen. In Aalst krijgen die toch een serieuze voorrang. Dat wordt dan afgesproken op het LOP. Het schepencollege heeft daar niets over te zeggen. Het aantal indicatorleerlingen is echter fors toegenomen, omdat men die schooltoeslag automatisch toekent. In sommige gevallen gaat het over meer dan de helft van de leerlingen. Op die manier krijgen diegenen die geen indicatorleerling zijn toch ook al minder kansen. Waarom moet dat criterium meespelen in de schoolkeuze? Wij vinden dat dat een belangrijk criterium is voor de behandeling op school enzovoort, maar toch niet voor de schoolkeuze. Daar zou men toch geen voorrang aan mogen geven.

Minister, dat zijn mijn opmerkingen. Ik neem aan dat u er wel op zult reageren. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, minister, voorzitter, een Inschrijvingsdecreet kan in elk geval het capaciteitsprobleem niet oplossen. Dat is hier al een aantal keren aangehaald. Toch is onze fractie ervan overtuigd dat we er alles aan moeten doen om de vrije keuze van ouders voor de school maximaal te kunnen garanderen.

Een school is altijd deel van de maatschappij. Wat ons betreft, zien we dan ook graag een afspiegeling van die maatschappij in de schoolbevolking. Daarom vinden we het belangrijk dat die lokale verankering er is, dat de beslissingen die worden genomen over hoe de school kan worden georganiseerd, ook kunnen worden genomen.

Minister, de capaciteitsmonitor zal heel belangrijk zijn. Bovendien hoorde ik gisteren de boodschap dat er voor het eerst sinds 2003 minder kinderen geboren zijn. Het gaat over de toekomstige kleuters, zij zullen binnen 2,5 à 3 jaar naar de kleuterschool gaan. Dat zal een kleine impact hebben. Ik ben vooral benieuwd naar de timing van die nieuwe capaciteitsmonitor.

Onze fractie blijft er in elk geval van overtuigd dat de vrije schoolkeuze echt wel het hoogste doel is dat we moeten nastreven. We gaan er ook altijd van uit dat het Inschrijvingsdecreet op een bepaald moment eigenlijk niet meer nodig zal zijn. Want wat is het doel van een inschrijvingscriterium? Dat we op een billijke manier mensen kunnen weigeren in een bepaalde school. Dat is de enige reden waarom we dit decreet nodig hebben.

Wij zijn helemaal geen voorstander van een centraal aanmeldingssysteem. We zijn ervan overtuigd dat we problemen moeten oplossen waar ze zich voordoen. We moeten er geen nieuwe creëren. Minister, u gaf ook aan dat een vierde van de ouders de eerste keuze aanduidt, maar er niet voor kiest. Misschien verwoord ik het verkeerd? Bij systemen waar mensen keuzes moeten maken en aanduiden, heb je altijd strategisch gedrag. Samen met onze collega's van onze fractie ben ik ervan overtuigd dat we die zaken niet moeten introduceren in regio's waar er geen problemen zijn. Creëer geen problemen waar er geen zijn.

Ten slotte heb ik nog een laatste opmerking. Ik hoop dat we daar heel transparant over kunnen nadenken. In tijden van financiële noden binnen het onderwijs, moeten we goed nadenken over de prioriteiten. Wat ons betreft, is dit niet: investeren

in een nieuw Vlaanderenbreed platform, waarmee er geen enkele extra plaats wordt gecreëerd. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er worden een aantal zaken op een hoopje gegoooid. Ik verwijs naar het regeerakkoord. Ik denk dat elke lezer hier aanwezig zal merken dat deze meerderheid er goed over heeft nagedacht. Ik haal er een aantal zaken uit.

Eerst en vooral zeggen we dat men "op vrijwillige basis voorrang kan verlenen voor maximum 20 procent aan een ondervertegenwoordigde groep." Mijnheer Laeremans, u hebt het over al die aantallen die zouden kunnen stijgen. Wat wij in het regeerakkoord hebben afgesproken met de N-VA, Open Vld en CD&V, is dat dat maximum 20 procent kan zijn van een ondervertegenwoordigde groep. Er staat nog bij dat die ondervertegenwoordigde groep kan zijn: School in Zicht, eigen inwoners, enzovoort. Met andere woorden: deze meerderheid heeft gezegd dat daaraan kan worden gesleuteld.

Ten tweede staat er ook in het regeerakkoord: "In capaciteitsgebieden kan het LOP daartoe een voorstel ter bekrachtiging voorleggen aan de gemeenteraad." Met andere woorden: de lokale bestuurders zullen wel degelijk een vinger in de pap te brokken hebben.

Ten derde, er wordt veel gesproken over de afstand. Ik moet het de collega's en iedereen die Onderwijs volgt eigenlijk niet uitleggen, maar ik zal het toch doen. In het basisonderwijs is er een afspiegeling van de buurt. Ja, want in het basisonderwijs heb je buurtscholen. Het is niet zo dat mensen hun kinderen in het basisonderwijs 30 à 40 kilometer verder voeren. Maar in het secundair onderwijs, beste collega's, is de ene school de andere niet, al was het maar vanwege het aanbod. Sommigen pleiten ervoor om in het secundair onderwijs rekening te houden met afstand. Maar stel dat je naast een school woont die alleen aso aanbiedt, maar je zelf bakker wilt worden. Dan zou dat betekenen dat je naar de dichtstbijzijnde school moet en dat je dus toch maar Latijn moet studeren en geen bakker kunt worden. Daar moeten we toch goed over nadenken, collega's. Dat kan niet het voornaamste criterium zijn.

Ik hoor het de collega's graag zeggen: een Vlaanderenbreed systeem. Maar dan weet ik al wat het volgende debat zal worden. Want dan kiezen we een systeem en dan is Gent kwaad dat het dat van Antwerpen is geworden. Of dan is Antwerpen kwaad dat het dat van Aalst is geworden. Welk systeem moet het dan worden? En vergeef mij, maar in de ene plaats is het systeem soms anders dan in de andere plaats. En we willen rekening houden met die ondervertegenwoordigde groep, lokaal dan toch. Hoe matcht dat dan met het gegeven dat je per se in het Vlaams Parlement wilt vastleggen hoe het zal zijn?

Wat scholenbouw en capaciteit betreft, hoor ik collega's ervoor pleiten dat het sneller en meer moet zijn. Maar je kunt geld maar één keer uitgeven. Ik neem aan dat die collega's dan ook op alle niveaus waarvoor zij bestuursverantwoordelijkheid dragen, het rekeningnummer van minister Weyts zullen geven om vrijwillig middelen op te storten, en zo het probleem op te lossen.

Ik ga absoluut mee in het verhaal van de minister. Eenieder – ik zie dat ook in mijn nauwe omgeving – die niet de school van zijn eerste keuze heeft, is boos, ontgoocheld en emotioneel. Allemaal. En het valt mij op dat diegenen die pleiten voor allerlei systemen, als het over hun kind of hun kleinkind gaat, plots anders spreken. Ik hoop dat elk parlementslid hier aanwezig daar goed over nadenkt wanneer hij allerlei systemen, computersystemen en dergelijke, met bepaalde criteria, naar voren schuift. Want zijn kind of kleinkind zal daar misschien niet noodzakelijk op

dat moment in passen. Dat valt mij op, en dat wil ik hier met zoveel woorden gezegd hebben. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil graag wat punctuele antwoorden geven en hier en daar wat zaken rechtzetten.

Een eerste element is dat er altijd een systeem nodig zal zijn voor populaire scholen, een systeem des ondersheids, eenvoudigweg omdat bij die populaire scholen de vraag altijd groter zal zijn dan het aanbod. En dus zul je altijd een systeem des ondersheids, een keuzesysteem moeten hanteren.

Ik kom tot een tweede element, dat daaraan gekoppeld is. De heer Laeremans zegt dat mensen opnieuw zelf willen gaan kamperen omdat ze het lot dan in eigen handen hebben. Maar dan moet je wel de eerlijkheid aan de dag leggen om te zeggen dat dat eigenlijk een illusie is. Want als je zelf gaat kamperen, in de huidige situatie, verandert dat niets aan het gegeven van de beperkte capaciteit van een populaire school.

Het verandert ook niks aan dat systeem van de dubbele contingentering. De dubbele contingentering geeft voorrang aan diegenen die niet in die kampeerrij staan. U haalt het voorbeeld van Aalst aan. Stel dat men in Aalst gaat kamperen aan een school, dat men daar in de rij gaat staan. Ik weet niet of de cijfers kloppen die u gaf, met de indicatorleerlingen. Diegenen die voorrang hebben, die moeten niet in die rij gaan staan, want die hebben de facto voorrang. Als dat dan 50 procent is, dan heeft het ook geen zin om daar in die rij te staan, want die 50 procent heeft sowieso voorrang in het huidige systeem. Net daarom willen we dat veranderen.

Mevrouw Meuleman, u gooit alles op een hoopje. Ik gaf gewoon het voorbeeld van de 4,4 miljoen euro die nog maar recent werd geïnvesteerd in 5 projecten in Brussel. U zet die 4,4 miljoen euro dan af tegen de totale noden die bestaan. Opnieuw, in de periode tot 2022 investeren we 90 miljoen euro in 8200 plaatsen in het onderwijs in het Brusselse Gewest. Als u dan toch met de vinger wilt wijzen: mochten alle besturen waarvan u deel uitmaakt in het Brusselse Gewest een investeringsinspanning doen die gelijkaardig is aan deze die Vlaanderen doet, dan zouden we al veel verder staan. In de periode tot 2022 investeren we Vlaanderen-breed in 63.000 extra plaatsen. Op grond van de capaciteitsmonitor die dit jaar wordt afgenomen, zorgen we ervoor dat er dus een continuüm is voor de periode na 2022. Dat is dus een trein die in volle vaart vooruitgaat, en we investeren in deze regeerperiode dan ook nog eens 3 miljard euro in schoolinfrastructuur. Dat zijn gigantische inspanningen die we doen. Dat dan bagatelliseren, dat is echt niet op zijn plaats. Deze regering investeert aanzienlijk in capaciteit en infrastructuur, in het spoor van de vorige, maar nog straffer. Dat is onmiskenbaar, en ik ben de regering daar ook heel dankbaar voor: 3 miljard euro. Ik denk dat onze jaarlijkse begroting van een ordegrrootte van 40 miljard euro is. Dan weet je toch dat dat aanzienlijke inspanningen zijn.

De signalen die we krijgen, en die hier dus ook aan bod komen, sterken ons natuurlijk in de ambitie om voluit te blijven gaan voor de uitbreiding van die capaciteit en die investeringen, en voor het aanpakken van de zwakke punten van het Inschrijvingsdecreet. Wat mij betreft, gaat dat over de voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel én de Vlaamse Rand, het afschaffen van de dubbele contingentering en de betrokkenheid van de gemeenteraad. Dat lijkt me ook wel essentieel. De frustraties die er momenteel zijn, moeten worden beantwoord vanuit die lokale besturen. Ik heb het wel degelijk over de gemeenteraad, niet zozeer over het schepencollege op zich.

Ook voor het aanmeldingssysteem zullen we aandacht moeten hebben. Je voelt hier natuurlijk dat er wel wat verschillende visies daaromtrent zijn, maar die verschillende visies lopen trouwens ook doorheen partijen. De ene zegt dat we één Vlaanderenbreed aanmeldingssysteem moeten hebben, de andere zegt dan dat het enkel en alleen een lokale keuze mag zijn. Als je een Vlaanderenbreed aanmeldingssysteem voorstaat, en ik begrijp dat, dan zit je echter onmiddellijk in een discussie over de algoritmes, die uiteindelijk het verdelend systeem bepalen. Ik heb daarstraks gezegd dat we altijd zo'n systeem des onderscheids nodig zullen hebben. Welk systeem hanteer je? Daarvoor heb je verschillende algoritmes. Je hebt er twee belangrijke. Dat is iets technisch. Je hebt het Bostonmechanisme en je hebt 'deferred acceptance'. Dat zijn twee verschillende systemen, met dan nog eens verschillende varianten. Die maken dat je met dezelfde input door dat algoritme een andere toewijzing krijgt. De keuze voor die systemen is lokaal verschillend. Dat heeft niks te maken met partijpolitieke aanhorigheid, denk ik, maar in Gent bekijkt men dat anders dan in Antwerpen of in Leuven. Ik denk dus dat je daar toch enige ruimte moet laten. Het alternatief is immers dat je dwang moet hanteren, dat je gaat zeggen dat iemand een bepaald algoritme moet toepassen, ook al wil die dat niet, terwijl we het net ook hadden over het betrekken van de lokale besturen, over hun meer verantwoordelijkheid geven. Dat staat daar ook een beetje haaks op. Daarvoor moeten we dus toch een pragmatische oplossing kunnen uitwerken, denk ik, zodat we ervoor zorgen dat we volgend jaar klaar zijn. Immers, over traagheid of snelheid gesproken: volgend jaar moet je klaar zijn voor de inschrijvingen in het jaar daarop. Dat zal dus sowieso een aanzienlijke inspanning vergen, en we moeten hiermee vooruit.

Dat staat natuurlijk los van de inspanning op het vlak van de investeringen in capaciteit en infrastructuur. Die lopen als een trein, en die trein gaan we nog wat sneller maken.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, dank u voor uw bijkomende toelichting. Collega's, dank u voor de interessante bijkomende vragen en opmerkingen.

Zelfs als we tot een situatie komen waarin er bij wijze van spreken voor elke leerling twee schoolplaatsen zijn, zul je nog altijd met de problematiek blijven zitten dat bepaalde scholen populairder zijn dan andere en dat het aantal plaatsen in die scholen per definitie ook een limiet heeft. Als daar meer kandidaten voor zijn, dan zul je dat op een manier moeten regelen die billijk is voor alle ouders en kinderen die die school als eerste keuze vooropstellen. Daarom lijkt het me zeker te verantwoorden om daar met dat aanmeldsysteem te werken. Het lijkt me toch een belangrijk basisprincipe dat, als een school moet of wil kunnen weigeren, ze dan een aanmeldsysteem moet hebben waarbij alle ouders die die school als eerste keuze hebben, ook gelijke kansen hebben om in die school binnen te geraken. Daarnaast kunnen er, zoals in het regeerakkoord staat, lokaal dan een aantal afspraken worden gemaakt over voorrangsgroepen, tot een bepaald maximumpercentage beperkt en op basis van vrijwilligheid. Ik kijk ernaar uit dat die ambities uit het regeerakkoord nu op korte termijn in degelijke legistische teksten kunnen worden gegoten, zodat we voor het veld die duidelijkheid kunnen creëren. Ook zal er nu dus breed worden gecommuniceerd dat we mikken op het schooljaar 2023-2024.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoorden. Een goede communicatie lijkt me inderdaad belangrijk. Wat u daarjuist aanhaalde ten overstaan van collega Laeremans, is natuurlijk juist. Ik heb die opmerking ook wel een paar keer gekregen, dat men vroeger weliswaar moest aanschuiven en eventueel zelfs moest kamperen aan een school, maar dat men wist waar men aan toe

was. Dat is natuurlijk niet juist. Het is niet omdat men daar fysiek is dat men daar wél een plaats zou krijgen. Dat is wat het in heel dit debat bijzonder moeilijk maakt, namelijk dat er vanuit de politiek ook verkeerde boodschappen worden gegeven. Er wordt niet duidelijk gecommuniceerd over wat eigenlijk kan. Ik verwijs naar wat de heer Daniëls zei: men geraakt daar dan niet binnen en het zou maar eens je eigen kind moeten zijn. Waar het over gaat, is dat je een systeem moet hebben omdat je een capaciteitsprobleem hebt. Je moet een zo goed mogelijk systeem hebben, dat er met lokale inbreng voor kan zorgen dat er een zo eerlijk mogelijke verdeling is, gezien de capaciteitsproblemen.

Ook zouden we verdere inspanningen moeten doen om die capaciteit uit te breiden. Dat meen ik echt. Minister, die doet u. De realiteit is echter dat u de problemen niet hebt gecreëerd die we vandaag hebben. Dat is in het verleden misschien te weinig opgevolgd. Eigenlijk wist men perfect dat men in de diverse humaniora's in de centrumsteden zou worden geconfronteerd met capaciteitsproblemen, om de eenvoudige reden dat die kinderen toch eerst in de lagere scholen hebben gezeten in de gebieden daarrond. In wezen wist eigenlijk iedereen dat dit in Aalst op een bepaald moment ging gebeuren, en volgens mij ook in de andere steden. Daar knelt het schoentje een beetje. Wij moeten een nieuw decreet maken, in overeenstemming met wat we zijn overeengekomen in de regeringsonderhandelingen. Aan de andere kant is de realiteit dat al lang was geweten dat dit op ons afkwam en dat daar gewoon te weinig in is geïnvesteerd. We moeten bijgevolg echt wel nog een tandje bij zetten in dezen. Ik ben zo vrij om in een commissie als deze te vragen dat men extra zou investeren in mijn stad, in Aalst. Dat is immers wel degelijk een centrumstad. Een heel hinterland, aan de ene kant richting Gent, aan de andere kant richting Brussel, draait daar immers rond. Heel veel leerlingen komen daarnaartoe, en we weten nu al dat we niet zullen toekomen met de capaciteitsinspanningen die u nu zult doen. Investeer daar dus verder in en bekijk ook hoe u er Vlaanderenbreed voor kunt zorgen dat u dat op een juiste manier kunt opvolgen. Voorzitter, mijn excuses voor dat laatste zinnetje.

Dan pleit ik echt wel voor een Vlaanderenbreed systeem, wel lokaal aan te passen, maar dat ons in ieder geval de mogelijkheid geeft om een duidelijk overzicht te hebben van waar, hoe en op welke manier we ermee moeten omgaan de komende jaren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega De Gucht, ik ben het met heel veel zaken eens die u hebt aangehaald. De meesten onder ons, behalve de heer Laeremans, erkennen ondertussen dat een aanmeldingssysteem nodig is en de vrije keuze niet in het gedrang brengt, maar net garandeert, voor iedereen op dezelfde manier. Alle andere systemen, zoals het kamperen van vroeger, beperken evenzeer de vrije schoolkeuze, want geen plaats is geen plaats. Daarbovenop heb je dan nog eens de ongelijkheid van niet kunnen gaan kamperen, geen tijd hebben, een alleenstaande ouder zijn, enzovoort.

Die discussie is beslecht, maar het vraagt wel nog politieke duidelijkheid in sommige steden en gemeenten en van sommige schepenen. Ik kijk daarbij ook naar Aalst, om dat op die manier te zeggen en te gaan verdedigen. Het is natuurlijk altijd nog gemakkelijk om mee te gaan in klachten van ouders die zeggen: 'Die computer is toch oneerlijk want ik ben afhankelijk van het lot.' Maar zodra er te weinig plaatsen zijn, is het alternatief niet beter dan een computersysteem dat op een eerlijke en gelijke manier iedereen dezelfde kansen geeft. Ik wou toch dat een aantal politici en schepenen moediger waren om dat ook te gaan vertellen.

Ten tweede zit de oplossing inderdaad voor een stukje in capaciteit. Daar ben ik het mee eens, mijnheer De Gucht. Minister, u goochelt altijd met cijfers, dat zijn

getallen. Voor Brussel spreekt u ook van 90 miljoen euro, inderdaad voor de periode 2010 – 2020. U hebt letterlijk gezegd: dat is het geld dat ... (*Het geluid van Elisabeth Meuleman valt weg.*) Maar die zijn meegerekend in recente cijfers die minister Gatz aan mijn collega heeft gegeven. Inderdaad, dat staat nu nog op stapel. Dat is die 4,4 miljoen euro tegen 2024 voor 535 extra plaatsen. Dat is absoluut veel te weinig op dit moment. Een aantal andere steden, zoals Aalst, hebben extra noden, waar op korte termijn aan voldaan zal moeten worden. Dus ook de capaciteit moet worden herbekeken, en het wordt dringend tijd dat de nieuwe capaciteitsmonitor er is en dat er een versnelling hoger geschakeld wordt, zeker wat betreft de realisatie van die extra plaatsen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe organisatiestructuur van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 3518 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de interne hervormingen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 3537 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) is een onafhankelijke instantie die de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen moet waarborgen en die de kwaliteitscultuur binnen de hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Nederland bevordert. Daarnaast accreditteert zij dus inderdaad bestaande en nieuwe opleidingen en beoordeelt ze de kwaliteitszorg van de hogeronderwijsinstellingen.

Het is een samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland, die al bijna twee decennia lang standhoudt. Maar die samenwerking zal nu worden afgebouwd. In een brief van de Nederlandse minister van Onderwijs Ingrid van Engelshoven gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer staat immers het volgende: "Het Comité van Ministers heeft de opdracht aan de Nederlandse en Vlaamse departementen verstrekt om een toekomstbestendig organisatiemodel voor de NVAO uit te werken dat een grotere zelfstandigheid bevat voor Nederland en Vlaanderen, zonder de bestaande meerwaarde voor samenwerking en de goede reputatie van de NVAO te verliezen."

Omdat die passus zorgen baart over de Vlaams-Nederlandse samenwerking op onderwijsvlak, heb ik de volgende vragen, minister.

Had u overleg met uw Nederlandse evenknie voorafgaand aan of na de verklaring van minister Van Engelshoven over die kwestie? Deelt u de verklaring van uw Nederlandse evenknie?

Kunt u toelichten wat de redenen zijn waarom er gewerkt wordt aan een vernieuwde organisatiestructuur voor de NVAO? Beschikt u over een analyse van de huidige werking van de NVAO die de wenselijkheid van een dergelijke aanpassing ondersteunt? Welke aanpassingen aan het organisatiemodel zullen er precies gebeuren? Wanneer plant men met die hervorming te landen?

Wat houdt de grotere zelfstandigheid van Vlaanderen en Nederland, zoals gepland in het nieuwe organisatiemodel, binnen de NVAO in? Welke impact zullen die verzelfstandiging en de nieuwe organisatiestructuur hebben op de kwaliteitszorgelementen van de NVAO, zoals accreditatie en evaluatie?

Hebt u omtrent de beslissing overleg gepleegd met de vertegenwoordigers van het Vlaamse hoger onderwijs?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik ben nog op zoek naar een grassprietje dat nog niet is afgereden door collega Segers. Ik vind er niet echt een. Daarom ga ik het heel kort houden. Ook wij hebben de geruchten opgevangen en de brief over de mogelijke hervorming van de NVAO gelezen. Ook wij maken ons daar toch een klein beetje zorgen over. Daarom willen we graag de reden van die hervorming horen. En misschien ook al een beetje vooruitlopend: hoe gaat die hervorming er dan uitzien? Minister, kunt u daar al enige duidelijkheid over geven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Men verwijst inderdaad naar de brief van 20 april van minister Van Engelshoven aan de Nederlandse Tweede Kamer. Uiteraard ben ik op de hoogte van die brief. Samen met minister Van Engelshoven maak ik deel uit van het Comité van Ministers. De inhoud van die brief gaat eigenlijk verder op een beslissing die wij genomen hebben in het Comité van Ministers op 7 december van afgelopen jaar. Toen hebben wij de opdracht gegeven aan de Nederlandse en Vlaamse departementen om zo'n toekomstig organisatiemodel voor de NVAO uit te werken dat ook een grotere zelfstandigheid bevat voor Nederland en Vlaanderen, zonder de bestaande meerwaarde voor samenwerking en de goede reputatie van de NVAO te verliezen. Beide departementen zijn daar ook effectief mee aan de slag gegaan.

Wat is de aanleiding? De vaststelling dat er wel wat zand in de machine zit. Na twee decennia werken en indachtig externe en interne aanleidingen, lijkt een aanpassing van de organisatiestructuur van de NVAO echt wel zinvol. Aan weerszijden van de staatsgrens zijn we het daar echt roerend over eens, willen we een kwaliteitsvolle, efficiënte en toekomstgerichte instelling nu echt veiligstellen voor heden en toekomst. Ik wil absoluut die instelling versterken. Mijn vraag is gewoon hoe we dat optimaal kunnen doen. Want er zijn in het verleden wel wat problemen en inefficiënties geweest, om het eufemistisch te stellen. Dus ik wil die instelling versterken, ten bate van het onderwijsveld en ten bate van onze onderwijskwaliteit.

In diezelfde nota is opgenomen dat voor de verdere uitwerking van die visie beide ministers hun administraties opdracht geven om gezamenlijk en natuurlijk in samenwerking met de NVAO tot een concreet voorstel voor een nieuwe organisatiestructuur te komen. Een van de discussiepunten is bijvoorbeeld of je uitgaat van een federaal model of van een confederaal model. Dat onderwerp zal opnieuw geagendeerd worden op het volgende Comité van Ministers. Dat zal – nu met de nieuwe Nederlandse regering – ongeveer in juni - juli 2021 zijn. Die datum moeten we nog pinnen. Maar een voorstel uitgewerkt door de administraties op basis van dat traject zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor het volgende Comité van Ministers. Zodra het voorstel bekend is, zal ik daarover ook de vertegenwoordigers van het hoger onderwijs informeren en vanzelfsprekend ook het Vlaams Parlement, als het daar vragende partij voor is, en ook u en alle collega's.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw korte en eigenlijk ook wel heel magere antwoord, dat mij allerminst geruststelt. U zegt dat er zand in de

radertjes is. Waar dan precies? Kunt u dat verduidelijken? Welke inefficiënties – om het zacht uit te drukken – zoals u stelt, zijn er? In mijn eigen ervaring met verschillende visitaties die ik in het verleden mocht meemaken, is de sterkte van die Nederlands-Vlaamse samenwerking net dat Vlaanderen in essentie gewoon te klein is om zijn eigen accreditaties te doen. Het feit dat die visitatiecommissies gemengd waren met Nederlandse en ook vaak Zuid-Afrikaanse collega's, maakt dat die visitaties heel goed kunnen gebeuren. Vanuit Europa kijkt men met bewondering naar die Vlaams-Nederlandse samenwerking, omdat daarin de facto het idee van Europa wordt gerealiseerd. In plaats van af te bouwen, zou dat model eigenlijk verder moeten uitbreiden naar meer Europese samenwerking.

Minister, wat is dat zand in de radertjes? Waar zitten de inefficiënties? Want zo dreigt de NVAO toch wel een lege doos te worden. En dat zou bijzonder jammer zijn. Ik kijk uit naar uw bijkomende antwoorden, want tot nu toe heb ik niet veel gehoord.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Het is sowieso belangrijk dat je op tijd en stond een evaluatie maakt van bestaande instellingen en in dit geval van samenwerkingsverbanden. Het is bijna twintig jaar oud en dus vind ik het logisch dat je daar eens naar kijkt en rekening houdt met de evolutie op het terrein. We hebben begrepen – ik heb ook wat verdere informatie opgevraagd – dat de werking wel degelijk een vernieuwing behoeft. Op dat vlak heb ik er geen probleem mee dat men dat tegen het licht houdt en dat men het organisatiemodel zal aanpassen. Wel vind ik het belangrijk – en dat pleidooi wil ik toch wel houden – dat we de meerwaarde van die internationale samenwerking behouden. Want die meerwaarde is toch wel gebleken en heeft zich toch bewezen.

Met het NVAO-model hebben we in Vlaanderen een accreditatiesysteem dat de onafhankelijkheid waarborgt, door samen te werken met Nederland. Dat we van elkaar kunnen leren, is uiteraard ook een heel belangrijke meerwaarde. Die meerwaarde maakt – en dat is eigenlijk mijn enige vraag – dat we dat samenwerkingsmodel toch kunnen behouden. Collega Segers heeft het over afbouwen. Zo heb ik het alvast niet begrepen en ik hoop ook dat het zo niet zal zijn. Die samenwerking moet overeind blijven. Het is een garantie op onafhankelijkheid en kwaliteit. Daar gaat het om. We moeten ervoor zorgen dat we leren van de Nederlanders, en omgekeerd hopelijk ook. We moeten ervoor zorgen dat we die kwaliteitsvolle opleidingen in ons hoger onderwijs kunnen blijven geven. Want dat past natuurlijk ook helemaal in de Bolognahervorming die we een paar decennia geleden hebben doorgevoerd.

We mogen het kind niet met het badwater weggooien, minister. Welke garanties kunt u geven dat we die meerwaarde kunnen behouden?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, voorzitter, minister, het is goed dat er al een overleg heeft plaatsgevonden en dat de Vlaamse Regering zich daar op 15 januari over heeft gebogen. Maar toch maken we ons wat zorgen. We vragen ons af op welke manier u via een ontwerp van organisatiestructuur zult garanderen dat de nieuwe structuur eigenlijk geen afbreuk zal doen aan de goede internationale reputatie van de NVAO. De NVAO heeft en behoudt aanzien in Vlaanderen, Nederland en Europa. De onafhankelijke beoordelingsvorming moet inderdaad behouden blijven; ook na de transitie moet de organisatie voldoen aan de Europese standaarden. Internationale uitstraling en onafhankelijkheid zijn twee cruciale overwegingen die in het verleden hebben meegespeeld bij de keuze voor die Vlaams-Nederlandse Accreditatieorganisatie. We hopen dat dit in de toekomst ook de twee overwegingen kunnen blijven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb die brief nu ook helemaal gelezen, want ik dacht dat ik iets gemist had en dat de afschaffing van de NVAO was ingezet. Maar dat lees ik allemaal niet in die brief. Meer zelfs, ik citeer: "Het Comité van Ministers heeft de opdracht aan de Nederlandse en Vlaamse departementen verstrekt om een toekomstbestendig organisatiemodel voor de NVAO uit te werken dat een grotere zelfstandigheid bevat voor Nederland en Vlaanderen, zonder de bestaande meerwaarde voor samenwerking en de goede reputatie van de NVAO te verliezen." Ik lees dat en ik lees wat ik lees, collega's. Gaat die samenwerking weg? Neen, want er staat 'zonder dat te verliezen'. Gaat de goede reputatie van de NVAO weg? Nee, want er staat dat de goede reputatie van de NVAO niet verloren mag gaan. Wat staat er wel? 'Een toekomstbestendig organisatiemodel.' Wat staat er nog? 'Een grotere zelfstandigheid voor Nederland en Vlaanderen.'

Ik verwijs naar ons regeerakkoord. Dat kennen jullie uiteraard. Daarin staat dat we aan de NVAO zullen vragen om deze legislatuur de educatieve opleidingen in kaart te brengen wat betreft ambitieuze leerresultaten. Als er een vraag is die leeft in Vlaanderen, dan moeten we die vraag ook kunnen stellen, zodat de NVAO daarop kan ingaan. Als Nederland andere vragen heeft, dan moet Nederland die ook kunnen stellen aan de NVAO en dan moeten die ook worden beantwoord. Dat lijkt me logisch. Het is niet de bedoeling dat ze elkaar in de werking in een houdgreep houden, zodat geen van de twee bepaalde dingen kan doen. Dat lijkt mij logisch.

Minister, ik wil u vragen om, in het overleg dat u met Nederland voert, voldoende aandacht te hebben voor Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB), het vroegere herenakkoord, dat dan een damesakkoord is geworden. Want in Nederland vergeet men dat soms een beetje. Kunt u dat in de gaten houden?

Verder wil ik u ook vragen om te kijken naar andere samenwerkingen die we hebben met Nederland. In het verleden zijn er ook debatten geweest in verband met diergeneeskunde. In Nederland kwam er toen een numerus fixus en kwamen alle studenten naar Vlaanderen. We werken nu aan dat toelatingsexamen. Kunt u dergelijke zaken mee in ogenschouw nemen wanneer u overleg voert met uw Nederlandse collega?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil die Vlaams-Nederlandse samenwerking niet louter behouden, ik wil die versterken. Maar de problemen die zich hebben gemanifesteerd, wil ik wel gewoon aanpakken. Het lijkt mij daar nu ook het geschikte moment voor.

Welke problemen waren er? Er zijn wat verschillen in bestuurscultuur. Er was wat discussie over begrotingen, over het spenderen van de middelen en in welke verhouding. Ook was er discussie over andere keuzes met betrekking tot de uitwerking van de stelsels in verband met kwaliteitszorg en het aantal beoordelingen.

Ik denk dat we de periode goed kunnen gebruiken. Er breekt nu immers een periode aan waarbij de nieuwe, algemene bestuursleden bij de NVAO worden aangesteld, en waarbij er een nieuw strategisch plan wordt opgesteld. We moeten van die gelegenheid gebruikmaken om ervoor te zorgen dat we de NVAO kunnen versterken en dat we goede afspraken kunnen maken. We moeten ervoor zorgen dat het onderwijsveld hier sterker uitkomt.

Meer moet u daar ook niet achter zoeken. Ik ben nogal een sterke pleitbezorger van de Vlaams-Nederlandse samenwerking, vanzelfsprekend ook in het hoger onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw verduidelijking. In het antwoord dat u nu geeft over wat er dan precies misliep, hoor ik vooral dat het eerder logistieke kwesties en zeker geen fundamentele kwesties zijn. Het zou dan ook inderdaad heel jammer zijn, mochten we het kind met het badwater weggooien.

Uiteraard is het zeker en vast goed om na twintig jaar een evaluatie te maken. Maar die evaluatie mag er volgens mij alleen maar toe leiden dat we die samenwerking nog steviger maken dan ze is. Als er in de zin staat 'met een grotere zelfstandigheid voor Vlaanderen en Nederland', dan lijkt dat eerder op het afbouwen dan op het versterken van die samenwerking.

En eigenlijk is dat iets wat ik niet begrijp. De Vlaams-Nederlandse samenwerking is tijdens de vorige legislatuur, met dezelfde regeringspartijen, eerder afgebouwd dan versterkt. De Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland is afgeschaft. Er wordt bespaard op de Taalunie. Ik heb dadelijk ook een vraag om uitleg over de opleidingen neerlandistiek in het buitenland, waar ook heel grote ongerustheid bestaat over een afbouw die aan de gang is. BVN, de televisiezender, is verdwenen. Als je de optelsom maakt van wat we hadden aan Vlaams-Nederlandse samenwerking, dan is die sinds de vorige legislatuur eerder afgebouwd dan versterkt. Minister, ik zou u dus echt willen oproepen om die evaluatie te maken. Maar we moeten die Vlaams-Nederlandse samenwerking op het vlak van accreditatie aanhouden, gewoon ook omdat we vanuit Vlaanderen te klein zijn om dat zelf te kunnen doen; ik denk dat we zelfs nog meer Europees zouden kunnen gaan in die samenwerking.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord en vooral ook voor de garantie die u hebt gegeven dat die samenwerking niet wordt stopgezet, maar net wordt versterkt, en dat de nieuwe organisatie die op punt wordt gezet, puur richting werking is en ervoor moet zorgen dat iedereen zich nog goed voelt binnen die NVAO.

Maar goed, we kijken met veel interesse uit naar hoe dat nieuwe organisatiemodel er uiteindelijk gaat uitzien. Daarom toch wel de vraag dat u daar, zodra er meer zicht op is, mee naar het parlement zult komen om daar wat toelichting rond te geven. Ik denk dat dat wel belangrijk is. Alvast bedankt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht in het vijfde en zesde leerjaar in het licht van de coronacrisis – 3434 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Collega's, sinds de laatste schoolweek voor de zogenoemde paaspauze is het dragen van een mondmasker verplicht voor de leerlingen in het vijfde en zesde leerjaar. De minister verzekerde ons toen dat deze maatregel slechts tijdelijk zou zijn en zo snel mogelijk zou worden afgeschaft. In de globale samenleving worden steeds meer versoepelingen doorgevoerd, maar over de mondmaskers in het lager onderwijs blijft het stil. Nochtans is het dragen

van een mondmasker voor deze jonge kinderen niet vanzelfsprekend en ondervinden zij hier last van. Bovendien interpreteren sommige scholen de regels strenger dan nodig en moeten kinderen ook op de speelplaats hun mondmasker dragen, soms zelfs in de lessen lichamelijke opvoeding.

Ook de kinderrechtencommissaris, Caroline Vrijens, kaart deze problematiek aan in een open brief van 12 mei. Zij vraagt zich het volgende af: "Welke indicaties zijn er dat er zich specifiek bij de leeftijdscategorie van 10- tot 11-jarigen nog wijdverspreide grote uitbraken in scholen voordoen? Bij opsplitsing naar leeftijdsgroepen zien we enkel de veel te globale categorie van 10-19-jarigen. Maar hoe evolueert de situatie specifiek bij de 10- tot 11-jarigen? Wat zijn de vooruitzichten voor die leeftijdsgroep? Vanaf wanneer zal die algemene mondmaskerplicht bij vijfde- en zesde-klassers kunnen verdwijnen?"

Minister, waarom werd de mondmaskerplicht voor deze lagereschoolkinderen nog niet afgeschaft, gezien het verklaarde tijdelijke karakter ervan? Welke achterliggende redenen zijn er dan wel om de mondmaskerplicht voor deze lagereschoolkinderen nog te behouden? Wanneer zal de mondmaskerplicht voor onze leerlingen in het vijfde en zesde leerjaar worden afgeschaft?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Iedereen zou het willen en niets is zo gemakkelijk als ingaan op vragen naar versoepelingen, zeker als het gaat over kinderen. Ik vind die mondmaskerplicht zelf ook niet fijn, zeker niet voor de allerkleinsten, de leerlingen in het vijfde en zesde leerjaar; ik word daar thuis ook mee geconfronteerd.

Anderzijds moeten we ook verantwoordelijkheid aan de dag leggen, en het is die voorzichtige en verantwoordelijke houding die er eigenlijk voor gezorgd heeft dat we in Vlaanderen bijna een toonbeeld zijn voor de rest van Europa op het vlak van het openhouden van de scholen. In Nederland gaan de secundaire scholen eind deze maand mogelijk open, wij zijn daar allang voorbij. We hebben ervoor kunnen zorgen dat er in Vlaanderen voorrang is gegeven aan het openhouden van de scholen, maar dat heeft een aantal toegevingen geleverd op het vlak van veiligheidsmaatregelen. Net die toegevingen hebben ervoor gezorgd dat we zo ver vooropstaan in de Europese context als het gaat over het openhouden van de scholen.

Net om de scholen open te houden en zelfs nog meer mogelijk te kunnen maken, hebben we op een bepaald moment een toegeving moeten doen op het vlak van mondmaskers voor de leerlingen in het vijfde en zesde leerjaar. Waarom? Omdat we hebben vastgesteld dat het aantal besmettingen gevoelig toenam, heel specifiek in het lager onderwijs, in de categorie van het vijfde en het zesde leerjaar lager onderwijs. Je zag een veel sterkere stijging van het aantal besmettingen bij die laatste groep dan in de eerste graad secundair onderwijs. En wat is daar het grootste verschil? Het grootste verschil is de mondmaskerplicht. Is er een rechtstreeks, wetenschappelijk, hard, causaal verband? Neen, maar op grond van de recente besmettingscijfers, die goed zijn – we hebben er goed aan gedaan de tweede en derde graad secundair onderwijs toch volledig te heropenen, zonder dat het geleid heeft tot een stijging van de besmettingen; integendeel, overal is er sprake van een daling van het aantal besmettingen en quarantaines, zowel bij leerlingen als bij leerkrachten –, zien we dat er een soort van regressie is naar het gemiddelde toe. De besmettings- en quarantainecijfers in het vijfde en zesde leerjaar groeien opnieuw toe naar die van de eerste graad secundair onderwijs. Opnieuw, is er een rechtstreeks causaal, wetenschappelijk aantoonbaar verband met de mondmaskerplicht? Neen, maar er is wel enige aanleiding om te vermoeden dat die mondmaskerplicht een rol speelt.

Ik heb het gisteren ook ter sprake gebracht. Ik heb er ook over gedebatteerd, zowel met de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) als met de tasforce van de pediaters. Die werkgroep heeft me altijd gesteund bij de heropeningen van de scholen, maar heeft ook altijd beseft dat, als we ervoor willen zorgen dat we met zijn allen naar school kunnen blijven gaan, we enige toegevingen moeten doen op het vlak van veiligheidsmaatregelen, ook al zijn die in de praktijk soms heel 'ambetant' voor de kinderen en leerlingen in kwestie.

Om de scholen open te houden en omwille van de bescherming van de nog niet gevaccineerde leerkrachten en de nog niet gevaccineerde ouders – en dat zal tegen het eind van het schooljaar voor veel leerkrachten en ouders nog steeds het geval zijn – zouden we de mondmaskerplicht willen handhaven. Wel wil ik ervoor zorgen dat er meer mondmaskerpauzes zijn. Als het gaat over de mondmaskerdracht tijdens de speeltijd, buiten dus, zouden we soepeler kunnen zijn en zouden die mondmaskers af mogen, op voorwaarde natuurlijk dat men dan geen intense fysieke contacten heeft. Indoor houden we de lijn aan, zoals vandaag, tot aan het eind van het schooljaar, ook al is dat vervelend. Als dat kan helpen om de scholen open te houden en om de leerkrachten, die niet allemaal gevaccineerd zijn, te beschermen, dan moet dat misschien maar.

Dat wil ik finaliseren. We hebben een werkgroep ter zake, die ook het in detail uitwerken van protocollen voor de ceremonies voor het einde van het schooljaar, voor de proclamaties bekijkt. Ik hoop daar dan volgende week over te kunnen communiceren richting de scholen, maar bij dezen snapt u dan een beetje mijn ratio. Ik denk dat ik daar ook wel wat draagvlak voor heb bij mijn onderwijspartners in de zogenaamde onderwijsclub. We hebben die afwegingen gemaakt, en ik denk wel dat die conclusies zouden kunnen worden gedragen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoord. U zegt dat u op een bepaald moment een concessie hebt moeten doen: u moest het vijfde en zesde leerjaar mondmaskers laten dragen om de scholen toch open te kunnen houden. Voor het verslag en de geschiedschrijving: dat is toen niet gelukt. De scholen zijn toen toch een week extra dichtgegaan, ondanks die concessie. Ik blijf herhalen dat ik dat een heel jammere zaak vind. Daar zal ik ook op blijven hameren: dat was niet nodig, en dat heeft misschien ook onnodig leed bij onze kinderen veroorzaakt.

Ik steun ook onze pediaters. De Pediatric Task Force heeft er ook altijd voor gepleit om de scholen open te houden. Gelukkig zijn er toch nog altijd mensen in onze samenleving die het opnemen voor onze kinderen en jongeren. Minister, zoals u zelf zegt: op dit moment zijn de cijfers goed. De situatie is niet te vergelijken met de situatie van maart. De situatie van nu is ongeveer te vergelijken met die van de periode januari-februari, toen kinderen van het vijfde en zesde leerjaar ook geen mondmasker droegen op school. U haalt wel aan dat u ook de niet-gevaccineerde leerkrachten wilt beschermen. Alle begrip daarvoor, en ik kan me wel vinden in dat standpunt, maar is het ook niet schandalig dat die leerkrachten niet gevaccineerd zijn? Is het niet schandalig dat onze kinderen mede daardoor met mondmaskers in de klas moeten zitten? Ik vind dat toch wel redelijk pijnlijk.

Ik maak me geen illusies: voor dit schooljaar zal ik hier niet veel meer aan kunnen doen. Ik wil echter toch vragen dat u eens bekijkt hoe we dat volgend schooljaar gaan aanpakken. Hopelijk zijn onze leerkrachten dan wel gevaccineerd. Ik wil er ook voor pleiten dat u ook voldoende zou inzetten op de luchtkwaliteit in de klassen. Zorg ervoor dat die goed is, zodat onze kinderen, niet alleen die van het vijfde en zesde leerjaar, maar ook die in het middelbaar onderwijs, hopelijk zonder mondmasker zullen kunnen schoollopen. Ik ben ervan overtuigd dat u alles hebt gedaan

om de scholen open te houden. Dat is een goede zaak, maar ook de kwaliteit van het onderwijs lijdt onder die mondkmaskers. Niet alleen is het moeilijk om elkaar te verstaan, maar ook de mimiek van kinderen en leerkrachten is erg belangrijk. Die mondkmaskers halen eigenlijk heel wat van het leven uit de klassen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord. Wat de mondkmaskers voor het vijfde en zesde leerjaar betreft, waar de vraag over ging: ik wil niet te zeer in anekdotiek verzeilen, maar u hebt dat ook voor een stukje gedaan. Ik heb zelf ook een zoon die in het zesde leerjaar zit. Ik heb ook contact met ouders, via WhatsAppgroepjes en zo, en ik moet zeggen dat de mondkmaskerplicht in het vijfde en het zesde studiejaar op geen enkele manier ter discussie is gesteld, althans bij mijn weten, op basis van de contacten die ik heb. Ik maak me zelfs sterk dat, als men daarover een bevraging zou doen – en ik weet niet of die bevragingen gebeuren –, 90 procent van de ouders en kinderen zou zeggen dat dat oké is tot het einde van het schooljaar. Ik denk dus dat dat niet echt het probleem is.

Zoals u ook al vaker hebt gezegd: een ideale oplossing bestaat vandaag niet. We moeten kiezen voor de best mogelijke oplossing. Vandaag is dat: de scholen open, met mondkmasker, met ook het perspectief op fijne eindschooljaaractiviteiten. Ik denk dat dat het best mogelijke is dat we kunnen doen. Ik denk dat de discussie over die mondkmaskerplicht dus niet echt speelt. Ik heb natuurlijk ook wel de discussie en de mededelingen van de kinderrechtencommissaris gezien, waarvoor ik heel veel respect heb. Zij zegt echter ook heel duidelijk 'als het kan', en volgens mij kan het nu nog niet om dat te verlaten. Er zijn, zoals u ook zegt, in heel wat lagere scholen immers toch wel wat besmettingen geweest. Er zijn scholen, klassen gesloten. Als we vandaag daarop zouden terugkomen, dan zouden we een bijzonder onverstandige beslissing nemen, die trouwens geen enkel draagvlak geniet.

Ten slotte: ik denk dat de scholen het best hun lokale situatie kunnen inschatten. Dat hebt u ook al vaker gezegd. Ik ben er echter ook van overtuigd dat er ook een minimum aan generieke maatregelen moet zijn. Wat de mondkmaskerplicht in het vijfde en zesde leerjaar betreft: voor dit schooljaar lijkt dat me wel het minst slechte.

Dit was geen echte vraag, maar een opmerking en een ondersteuning van het beleid, toch op dit vlak.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik wil het nog een beetje ruimer maken. We zijn nu over covid bezig. Gisteren is in de plenaire vergadering een vraag gesteld in verband met de sneltesten. Er was in 170.000 van dergelijke testen voorzien voor ons onderwijs, maar slechts 5000 daarvan zijn gebruikt. Als je die zou kunnen inzetten, dan heb je natuurlijk al minder mondkmaskers nodig. De meeste van die sneltesten hebben echter maar een houdbaarheid van een à twee jaar, en sommige zelfs maar tot eind augustus. Hoe komt het dat er maar 5000 testen in het onderwijs zijn ingezet, volgens uw collega, minister Beke? Ik zeg niet dat u dat beweert. Dan moet u dat maar tegenspreken. Hoeveel zijn het er dan wel? Komt er nog een versnelling om die 170.000 op te gebruiken, of is het de bedoeling om die opzij te leggen voor volgend schooljaar?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil heel kort reageren op mevrouw Beckers, omdat ik bij een vorige tussenkomst ook al het gevoel had dat hier de indruk wordt gewekt dat

lokale besturen en scholen lichtzinnig zouden beslissen om scholen langer dan nodig dicht te houden. Het tegendeel is echter waar. Ik kan daarvan getuigen. We doen er echt alles aan om scholen maximaal open te houden. We gaan daarbij niet over één nacht ijs. We sluiten scholen, klassen, afdelingen niet langer dan nodig. Idem wat die mondkmaskerplicht betreft. Vanaf het moment dat dat kan, steunen we dat men zo volledig mogelijk in alle vrijheid zou kunnen schoollopen en les volgen. Ik zou echt oppassen met hier de indruk te wekken dat scholen sluiten indien dat niet nodig is, dat we dat lichtzinnig doen. Onze regio kleurde lange tijd vrij rood. Dat is een heel gevoelig thema als je dan die keuze moet maken. Je zit dan ook nog met grensverkeer, dat als het ware nog een hogere besmettingsgraad met zich meebrengt. Dat zijn dan moeilijke debatten. Ik kan er alleen maar op hameren dat dat op geen enkel moment lichtzinnig is gebeurd, dat geen enkele klas, geen enkele school één dag langer dan nodig dicht is gebleven in onze regio, waar ik dat heb mogen meemaken en waar ik lokaal mee heb moeten beslissen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat iedereen het erover eens is dat, als het geen nut meer heeft, als corona weg is, we dan ook van die mondkmaskers verlost zijn, overal. Alleen is dat vandaag nog niet zo. Afgelopen dinsdag hebben we in de commissie Welzijn moeten vaststellen dat de leveringen van het Johnson & Johnsonvaccin niet zeker zijn, nog los van het feit dat de min 41-jarigen er ook niet mee zullen worden gevaccineerd. Als we een decreet zouden kunnen goedkeuren waarmee we kunnen zorgen voor vaccins, dan moeten we dat morgen goedkeuren, maar helaas is dat niet zo.

Wat buiten, op de speelplaats en dergelijke meer betreft, wil ik verwijzen naar de update van Schooldirect van 12 april. Daarin staat dat alle leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar op school een mondkmasker moeten dragen. Op de speelplaats hoeven ze het mondkmasker niet te dragen als ze voldoende afstand kunnen houden. De oproep die onze fractie wil doen – maar eigenlijk moeten we die niet doen, want dat is een no-brainer –, is dus: als het niet meer nodig is, laten we dat dan niet meer dragen. Als ik er echter voor kan kiezen dat er maximaal fulltime contactonderwijs kan zijn en er ook voor de leerkrachten een vorm van zekerheid kan worden gegeven, dan zal het mét mondkmasker zijn. Het alternatief is immers opnieuw afstandsonderwijs of allerlei hybride vormen, en daar zijn wij geen vragende partij voor.

Wat de vaccinatie van de leerkrachten betreft: zowel de minister als onze fractie heeft daar meermaals zeer lang zeer heftig voor gepleit. We hebben het niet alleen voor het zeggen. Als we het alleen voor het zeggen hadden, was het gebeurd, maar helaas voor de leerkrachten, maar ook voor de kinderdagverblijven, is dat niet zo. Goed, het is wat het is, en nu doen we maximaal voort, in de hoop dat we het schooljaar in schoonheid kunnen afronden, inderdaad ook met het uitzwaaien van kleuters, van leerlingen in het lager onderwijs in een of andere vorm, met een honderddagenviering en proclamaties in een of andere vorm. De minister heeft daar al naar verwezen. Ik ben in elk geval wel blij dat dat kan plaatsvinden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik sluit me aan bij collega Daniëls, die aangeeft dat we er alles aan moeten doen om zo snel mogelijk het mondkmasker of het mondkapje – hoe je het ook wilt noemen – op school te vermijden. Ik hoor verschillende mensen daar inderdaad standpunten over innemen. Maar ik denk dat we er alles aan moeten doen om die vier en een halve week dat er nog school is, zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Minister, kan er nog tot aan de vakantie gesleuteld worden of blijft alles zoals het voorzien was?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U kent mijn pleidooi voor prioritaire vaccinatie. Evenmin was ik – om het eufemistisch te stellen – een groot voorstander van de extra week paasvakantie. Ik heb ook heel wat kritiek gekregen omdat ik die beslissing heb bekritiseerd. Ik denk dat we achteraf wel gelijk gekregen hebben, niet alleen van de virologen, ook van de cijfers. Goed, dat is wat het is. Dat was één week.

Maar wat de mondmaskerplicht betreft: ik heb u ook geduid wat de ratio daarachter is. Ik denk dat dat ook vrij breed gedragen wordt. Onderschat ook niet, zoals de heer Danen aangeeft, dat de meningen vrij uitgesproken zijn, maar dat je natuurlijk vooral diegenen hoort die de afschaffing bepleiten. Ik zou dat eigenlijk ook wel willen. Dat is niet plezant. We zijn niet 100 procent zeker, maar als je de cijfers bekijkt sinds de invoering van de mondmaskerplicht, kan je toch uitgaan van een beschermend effect. Ik denk dat de mondmaskerplicht ook vooral een belangrijk signaal is naar de leerkrachten, net vanwege het feit dat ze niet prioritair gevaccineerd worden en dat we hen toch nog altijd zo maximaal mogelijk willen beschermen. Daarom is er de handhaving van de mondmaskerplicht. Ik zou ook graag tegen volgende week hebben vastgelegd dat de mondmaskerplicht buiten niet hoeft, zolang men intense fysieke contacten kan vermijden.

Dan kom ik aan de vragen over de testing. Ik weet niet wat er gisteren in de plenaire vergadering gezegd is, maar als het gaat over de sneltesten: daar hebben we er wel degelijk veel meer van. U weet dat we hadden beslist om over te gaan tot de aankoop van zelftesten, maar daar waren op federaal niveau wat obstakels: Mag dat al? Welke zelftesten mogen dan gebruikt worden? Die moeten ook eerst gehomologeerd worden door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG). Tussentijds heb ik dan de sneltesten die al aangekocht waren, laten distribueren aan de scholen. Daar was de praktische beperking dat die enkel afgenomen kunnen worden onder medische begeleiding. Dus niet elke school kan dat. In die tussenfase hebben we een ordegrootte van een 100.000 – pin me niet vast op dat aantal, het zal wat minder geweest zijn – bezorgd aan de scholen. Die zijn dus wel degelijk verspreid. Ondertussen zijn we al overgeschakeld naar de zelftesten. Sinds verleden week zijn we bezig met de verdeling van 90.000 zelftesten; die zullen al verdeeld zijn. We zijn nu bezig met de verdeling van een kleine 600.000 zelftesten. Daarvoor hebben we een heel logistiek systeem op poten gezet met bpost, waarbij ook elke school via Mijn Onderwijs alle informatie krijgt over die testen: het aantal testen, het gebruik ervan, de procedure die men moet volgen bij een positieve test, enzovoort. Het is altijd schakelen en behelpen. We zijn als onderwijzers bezig met heel praktische dingen, logistieke operaties en ook verzekeringsaspecten. Maar goed, het staat altijd op punt, ook dankzij de goede samenwerking en, binnen de administratie, de overgave om dag en nacht en ook in het weekend daaraan te werken om dat allemaal op poten te kunnen krijgen.

Tot slot is er de vraag of we nog gaan sleutelen. Ik heb gezegd dat we de protocollen voor de organisatie van ceremonies van proclamaties en eindschooljaarfeestviteiten nog in fine in detail willen vastleggen, dat we dat verduidelijken. Ook zei ik dat ik graag in de communicatie naar de scholen verduidelijkt zou willen zien dat de mondmaskers buiten af mogen, op voorwaarde dat men intense fysieke contacten kan vermijden.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord.

Mijnheer Danen, ik heb ook kinderen die in die categorie vallen. Ik ga er toch van uit dat de kinderrechtencommissaris weet waarover ze spreekt en niet aan nattevingerwerk doet en niet uitgaat van één voorval of van één kind, dat ze toch wel

verschillende meningen of stemmen heeft gehoord. Want dat is voor die kinderen toch echt wel vervelend.

Mijnheer Brouns, ik ga akkoord met u. Ik zeg niet dat lokale besturen de scholen te lang sluiten bij besmetting. Ik heb kritiek op de generieke maatregelen van de paaspauze, die alle scholen over heel Vlaanderen gesloten hebben, zonder dat er in die scholen bijvoorbeeld een besmetting was. Vandaar dat ik kritiek heb, zeker en vast niet op de lokale besturen die bij besmetting een school sluiten.

Mijnheer Daniëls, we kunnen niet bij decreet vastleggen dat er vaccins zijn, maar we kunnen toch wel bij decreet vastleggen dat leerkrachten prioritair worden gevaccineerd. Ik moet in Sint-Truiden horen dat er in de beginfase duizend vaccins op overschot waren. Daar had je wel alle leerkrachten in Sint-Truiden en omstreken mee kunnen vaccineren. Zoveel zijn het er niet. Daar kan ik me wel erg kwaad over maken.

Minister, de cafés gaan open, het leven herneemt, dus ik hoop dat we volgend jaar naar een systeem kunnen gaan waarbij er bijvoorbeeld enkel mondklappers in klassen gedragen moeten worden bij besmettingen, dat we inderdaad lokaal kunnen kijken en lokaal de situatie opvolgen. Ik hoop – ik leef op hoop – dat het volgend schooljaar beter is en dat we weer naar een normale situatie kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de versoepelingen in het deeltijds kunstonderwijs in het kader van de coronacrisis – 3437 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over versoepelingen van de coronamaatregelen in het deeltijds kunstonderwijs – 3481 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik voel me vandaag net professor Annemans van de versoepelbrigade. Dat is niet de bedoeling. Minister, in Schooldirect van 11 mei werden de regels voor het deeltijds kunstonderwijs (dko) verfijnd. "Dko houdt code rood aan tot en met 30 juni, maar er zijn enkele verfijningen die je mag doorvoeren. Lessen en examens kunnen voor elke leeftijdsgroep buiten met 25. Per leerling mag 1 persoon uit dezelfde gezinsbubbel het examen bijwonen. Enkel voor zingen geldt het basisprotocol cultuur."

Naar aanleiding van deze verfijning schreef de Vereniging van directeurs van de academies muziek, woordkunst en dans (VerDi) een open brief op 12 mei. In deze open brief stelt VerDi: "De pijnlijke boodschap dat dko in code rood blijft tot 30/6 terwijl vanaf 9/6 zowat alle buitenschoolse activiteiten terug opstarten, zet kwaad bloed in de sector. Met een vertegenwoordiging van quasi 100% houdt VerDi de vinger aan de pols. Daarom laten we ook nu als sector onze stem horen."

VerDi geeft enkele voorbeelden, die komen niet van mij. Men kan binnen sporten met vijftig, maar normale danslessen in het dko mogen niet doorgaan. Culturele evenementen binnen tot tweehonderd aanwezigen worden mogelijk, maar een eindrecital of -voorstelling van leerlingen in het dko niet. Over extra-murosuitstappen en proclamaties wordt in Schooldirect zonder verwijzing naar onderwijsniveaus gecommuniceerd. Mogen

we die dan ook in het dko organiseren volgens de kaders waarnaar verwezen wordt? Of botsen we daar opnieuw op de niet-aangepaste tabel in ons draaiboek die dat onmogelijk maakt?

In de berichtgeving voor het volwassenenonderwijs lezen we dan weer deze verfiningen, daar hebben we het vorige week over gehad: "Bij praktijklessen in grote ateliers met uitgebreide ventilatiemogelijkheden zijn meer dan 10 cursisten toegelaten. Extra-murosactiviteiten die kaderen binnen de opleiding kunnen per klasgroep. Opnieuw een discrepantie met de dko-maatregelen die we niet meer uitgelegd krijgen aan ouders en leerlingen."

Bovendien verwijst VerDi naar de laatste bijeenkomst van de coronawerkgroep, op 5 mei, waar werd aangekondigd dat er een set voorstellen voor indoorverfiningen in het dko voor advies en sociaal overleg zou worden opgemaakt. Hier heeft het dko sindsdien niets meer over vernomen. VerDi stelt zelf een oplossing voor: een overstap van code rood naar code oranje voor het dko op 9 juni samen met de versoepelingen in de andere sectoren. Op die manier zou aan de meeste verzuchtingen wel kunnen worden tegemoetgekomen en zou het dko de laatste weken van dit schooljaar zuurstof krijgen.

Die zuurstof zou weleens van levensbelang kunnen zijn. Het deeltijds kunstonderwijs vreest immers dat er volgend schooljaar minder inschrijvingen zullen zijn, omdat ook het schooljaar 2020-2021 weer een coronaschooljaar was, waarbij veel leerlingen slechts in beperkte mate fysiek les gekregen hebben. Door de laatste maand van het schooljaar opnieuw meer fysieke lessen mogelijk te maken, kunnen twijfelende studenten misschien toch over de streep worden getrokken om zich volgend schooljaar opnieuw in te schrijven. Bovendien kampt ook het dko, net als het leerplichtonderwijs, met leerachterstand en zou meer fysieke les hier ook een gedeeltelijk antwoord op kunnen bieden.

Minister, hoe evalueert u de open brief van VerDi?

Mag het dko overstappen naar code oranje? Zo ja, wanneer dan?

Zult u, zoals aangekondigd in de coronawerkgroep, een set voorstellen voor indoorverfiningen in het dko opmaken?

Waarom worden er in de rest van de samenleving versoepelingen toegestaan die niet gelden voor het deeltijds kunstonderwijs?

Zult u rekening houden met de verzuchtingen van het veelgeplaagde deeltijds kunstonderwijs en hen meer zuurstof geven door meer fysieke lessen toe te staan? Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Beckers heeft de problematiek al zeer uitgebreid aangekaart. Nu de coronacijfers eindelijk de goede kant opgaan, konden ondertussen ook al wat versoepelingen voor het onderwijs worden doorgevoerd.

Sinds 10 mei kunnen de leerlingen van de tweede en derde graad secundair onderwijs weer voltijds naar school en voor buitenschoolse activiteiten is er weer wat meer mogelijk vanaf 9 juni. Ook elders in de maatschappij wordt er versoepeld: indoor culturele evenementen met tweehonderd personen of 75 procent van de zaalcapaciteit en niet-professionele sporten met vijftig mensen binnen, kunnen opnieuw vanaf 9 juni.

Toch blijft het deeltijds kunstonderwijs nog steeds in code rood en zijn de kleine versoepelingen outdoor binnen die code rood echt heel miniem. Over eventuele wijzigingen aan de richtlijnen voor indooractiviteiten is er nog steeds geen nieuws.

Toch wordt er vanuit de coronawerkgroep dko hard gewerkt aan een voorstel om over te schakelen naar code oranje. De antwoorden op de voorstellen bleven vooralsnog uit.

Minister, welke voorstellen tot versoepelingen voor het dko zult u bij een volgend Overlegcomité naar voren schuiven? Wordt het dit schooljaar nog mogelijk om zowel buiten als binnen les te geven?

Welke maatregelen voorziet u voor leerlingen die willen doorstromen naar het hoger kunstonderwijs, maar zich door corona onvoldoende hebben kunnen voorbereiden en daardoor nu dus minder slaagkansen op de toelatingsproeven hebben?

Welke perspectief kunt u het deeltijds kunstonderwijs nu al geven zodat men zich goed kan voorbereiden op het volgende schooljaar?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Op het overleg met wat ik altijd 'de onderwijsclub' noem, de meer dan vijftig vertegenwoordigers van het brede onderwijsveld, hebben we op 28 april voorgesteld om specifiek ten aanzien van het dko de Coronawerkgroep dko aan de slag te laten gaan met de verfijningen en versoepelingen van de coronamaatregelen, en zeker specifiek voor wat buitenactiviteiten betreft.

De Coronawerkgroep heeft dan ook een aantal suggesties gedaan om wat meer zuurstof te geven voor wat de organisatie van lessen en examens binnen betreft. Op 18 mei hebben de academies de boodschap gekregen dat zij die verfijningen konden toepassen vanaf 24 mei. De brief van VerDi waarnaar wordt verwezen, is verstuurd vóór die communicatie de academies bereikte en is dus wel enigszins ingehaald door de realiteit. We hebben ondertussen versoepeld. U moet weten dat het deeltijds kunstonderwijs trouwens altijd ter sprake komt in onze onderwijsclub zelf, net zoals het volwassenenonderwijs. We blijven ons oor daar steeds te luisteren leggen.

Naast die onderwijsclub hebben we specifieke werkgroepen opgericht. Zo is er een werkgroep rond deeltijds kunstonderwijs, een werkgroep rond volwassenenonderwijs en basiseducatie, een werkgroep personeel en een werkgroep veiligheid en ventilatie. Zij zijn, naast die bredere groep, die onderwijsclub, ook altijd aan de slag.

Rekening houdend met de suggesties die ons werden bezorgd, hebben we een aantal verfijningen aangebracht. Ten eerste, voor de organisatie van de lessen zijn er verfijningen voor de statische activiteiten, niet voor de dynamische activiteiten. Bij statische activiteiten zitten of staan leerlingen op een vaste plek in een lokaal. In heel wat academies zijn de ruimtes vrij groot en kunnen leerlingen op een grote afstand van elkaar werken zonder in elkaars nabijheid te komen. Ik denk aan de ruimtes waarin beeldhouwd wordt of keramiek wordt gemaakt, ruime repetitielokalen of grote podia. Die situatie is beter controleerbaar. Bij dynamische activiteiten bewegen de leerlingen intensief door het lokaal – dansen, acteren – of ze verplaatsen via de mond veel lucht – zingen, een blaasinstrument bespelen –, waardoor de verspreiding van aerosolen sterk toeneemt en er meer risico is.

Voor statische activiteiten binnen moet de maximale groepsgrootte van vier leerlingen per lokaal niet langer worden aangehouden. Leerlingen en personeelsleden moeten 1,5 meter afstand houden en naargelang hun leeftijd de richtlijnen voor

mondmaskers volgen. Maar er geldt dus geen beperking meer inzake aantallen. Dat is toch een verregaande versoepeling.

Voor dynamische activiteiten blijven de huidige maatregelen gelden. We hebben daar lang over gediscussieerd met de virologen, maar we geraakten er niet door. Min 12-jarigen krijgen les in groepen van maximaal tien leerlingen en zoveel mogelijk in open lucht. Maar het kan binnen, met een maximum van tien. Voor oudere leerlingen blijft het daar wel bij een-op-eenlessen.

Leerlingen hoeven zich niet langer te beperken tot één buitenschoolse activiteit. Dat is ook een belangrijke versoepeling. Ze mogen naar de academie komen en daarnaast nog naar de sportclub, de jeugdbeweging of een andere activiteit gaan.

Voortaan mogen leerlingen van min 12 en plus 12 opnieuw samen in de klas zitten, op voorwaarde dat iedere leerling zich aan de maatregelen voor zijn of haar leeftijdsgroep houdt.

Voor examens hebben we enkele aanpassingen doorgevoerd. Voor individuele examens Woordkunst-Drama, Dans, Blaasinstrumenten, Zang, Musical, Singer-songwriter mag het mondmasker af, na risicoanalyse en als de afstand tussen elke leerling, leerkracht of begeleider en andere aanwezigen gegarandeerd minimum 3 meter is. Leerkrachten wonen enkel het examen van hun eigen leerlingen bij. Indoor wordt geen publiek toegelaten. We voorzien wel een regeling voor individuele examens van leerlingen, waarbij één persoon uit dezelfde gezinsbubbel het examen van de leerling waarmee men een bubbel vormt, mag bijwonen. Die persoon draagt dan wel een mondmasker en houdt afstand. Na elk optreden wordt er in ontsmetting voorzien.

Dat zijn versoepelingen die we heel specifiek voor het dko hebben uitgewerkt. Dat biedt wel wat perspectief. Het is inderdaad geen volledige verruiming. Maar na felle discussies hebben we dit toch uit de brand kunnen slepen.

Die recente indoor- en outdoorversoepelingen zijn overigens geen schakeling van code rood naar oranje. Want dan zit je in een totaal andere set. Ondertussen hebben we al een tijdje die kleurcodes. Om elke verwarring te vermijden, hanteren we die niet. We voorzien op dit ogenblik enkel de van kracht zijnde maatregelen op de website. U kunt die allemaal consulteren.

Wat betreft de doorstroming naar het hoger kunstonderwijs biedt het Dko-decreet academies vandaag de mogelijkheid om tot 5 procent van hun lestijden in te zetten om leeractiviteiten op maat te organiseren. Die zijn bedoeld voor leerlingen of afgestudeerden van een academie, gedurende een beperkte tijdspanne en met een flexibele inplanning in de loop van het schooljaar. Ze zouden bijvoorbeeld in september kunnen worden ingezet om pas afgestudeerden extra voor te bereiden op hun toelatingsproef in het hoger kunstonderwijs. Bovendien zijn de doorstromers naar bijvoorbeeld het conservatorium steeds een belangrijke doelgroep geweest in onze draaiboeken. Voor hen hebben we altijd de een-op-eenlessen mogelijk gemaakt. Tijdens het afgelopen jaar is dat altijd, op elk moment, mogelijk geweest voor die specifieke doelgroep.

Wat betreft het perspectief naar volgend schooljaar, ben ik vooralsnog Madame Blanche niet, noch Monsieur Blanche. We zullen nog wat perspectief bieden medio volgende maand, maar dat is onder voorbehoud van de verdere evolutie van de pandemie en de nieuwe varianten die het levenslicht dreigen te zien. We zullen een ruimer kader verschaffen, maar met enig voorbehoud door de evolutie van de pandemie.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik ben verheugd dat er een aantal verfijningen zijn gebeurd. Het deeltijds kunstonderwijs is heel belangrijk. Het is een democratische manier om alle kinderen in onze samenleving in contact te brengen met cultuur. We hebben een heel sterk deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen.

Minister, ik heb het al een aantal keren aangekaart en ik zal het blijven doen: de kans bestaat dat er volgend jaar minder inschrijvingen zullen zijn omdat leerlingen bang zijn dat er opnieuw een coronaschooljaar aankomt of doordat, door de vele onderbrekingen dit schooljaar, het contact met de academie verloren is gegaan. Er zijn coronacompensaties ingevoerd, ook voor het deeltijds kunstonderwijs. Ik wil u toch vragen om de situatie nauwgezet in de gaten te houden zodat onze kunst-academies geen of zo weinig mogelijk nadeel ondervinden van de pandemie. Hou de situatie nauwgezet in het oog en als er grote problemen zouden zijn volgend schooljaar, grijp dan alstublieft in.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Elke stap die we kunnen zetten in de richting van opnieuw een normale werking, appreciëren we natuurlijk. Ik had vorige week ook al eventjes het zinnetje in uw persbericht aangekaart – ik krijg daar toch wat vragen over – dat de nieuwe richtlijnen gelden tot het einde van het schooljaar. Er zijn een aantal mensen uit academies die bezig zijn met muziek, woord, dans of kunst, die aangeven dat men toch niet strenger kan zijn voor de kunstacademies dan voor de fanfare. De sector van de amateur-kunsten geeft in een nieuwsbrief immers aan dat er toch wat meer mogelijk zal zijn vanaf 9 juni. De sectororganisatie VLAMO bijvoorbeeld communiceert op haar website dat vanaf die datum maximum vijftig personen binnen en buiten mogen samenkomen voor repetities en culturele voorstellingen. U zult wel snappen dat dit voor wat wrijving zorgt. Als schepen verantwoordelijk voor zowel Cultuur als het dko is het moeilijk om de twee zaken duidelijk te maken als mensen daar vragen over stellen. Misschien is het goed om ook dat op Vlaams niveau goed af te spreken.

Het spreekt voor zich dat het dko nog hoopt op een doordachte overgang van fase rood naar fase oranje voor de laatste weken van dit turbulente schooljaar. Ook om het volgende schooljaar goed te kunnen starten, is dat perspectief heel erg nodig.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, het is niet slecht dat het dko in deze commissie af en toe een forum krijgt en het is goed dat u daar een lans voor breekt en dat u de maatregelen tracht te richten op de specificiteit van de doelgroep. Statische of dynamische activiteiten vragen een andere aanpak. Het is belangrijk dat we hen niet vergeten.

Dit onderwijsniveau heeft ook een eigen decreet. Ook in het Coronadecreet VII hebben we een aantal maatregelen opgenomen die het dko ademruimte kunnen geven met het oog op volgend schooljaar. Ik wil wel de vraag van mevrouw Beckers ondersteunen dat we dit zeker moeten opvolgen. Zijn de genomen maatregelen afdoende? Zijn er eventueel bijstellingen nodig, misschien niet dit schooljaar maar het schooljaar erop?

Wat betreft de brief van VerDi betreur ik het dat het op deze manier is gebeurd. Ze hebben een aantal actoren aangeschreven, maar ze zijn betrokken in de werkgroep en gekend door het kabinet.

Soms heb ik het gevoel dat men open brieven moet schrijven om zaken te bereiken. Ik wou via deze weg aan alle betrokkenen toch wel eens zeggen dat, als ze in

werkgroepen zitten en via allerlei wegen bij het kabinet betrokken zijn, een telefoontje dan nooit ver weg is. Als je vindt dat bepaalde zaken te lang duren, kun je ook de telefoon nemen om te vragen in welke mate bepaalde afgesproken maatregelen doorgevoerd kunnen worden. Het hoeft niet altijd via een open brief te gebeuren of via drukking of weet ik veel wat.

Minister, in de vorige vraag had u het over de protocollen die bekeken zouden worden tegen het einde van het schooljaar voor eindejaarsfeesten en het afscheid van leerlingen uit het zesde leerjaar en dergelijke. Ook het dko heeft zijn slotconcerten, eindejaarstentoonstellingen en dergelijke. Vergeet dus zeker het dko niet in de protocollen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er wordt de vergelijking gemaakt met mogelijke versoepelingen na 9 juni aangaande culturele evenementen. Het zal u niet verbazen dat ik geen auteur ben van federale ministeriële besluiten, maar ik zit wel met het probleem dat het besluit dat opgemaakt wordt, beperkt is tot activiteiten en evenementen in de cultuur-, sport- en eventensector. Dat speelt mij enigszins parten. Als we met z'n allen de auteurs van het federale ministeriële besluit wat kunnen corrigeren, dan ben ik daar voorstander van.

Ik heb gezegd dat we volgende week de laatste hand leggen aan de versoepelingen die we beogen, enerzijds inzake het uitwerken van de proclamatie – wat ook voor het dko van tel is – en anderzijds inzake ceremonies allerhande in het kader van het einde van het schooljaar. Dat moet natuurlijk enigszins corresponderen met de inhoud van het federaal ministerieel besluit en we moeten kijken of daar toch nog iets mogelijk is, maar dat zit momenteel in de besluitvormingsprocedure op federaal niveau. Dat is geen eenvoudige bal.

We zullen absoluut de vinger aan de pols houden met betrekking tot de inschrijvingen in het dko. Ik hoop dat we medio juni het kader kunnen schetsen, onder voorbehoud, voor de heropstart van het deeltijds kunstonderwijs in september en dat we geruststellende communicatie kunnen voeren om aan alle geïnteresseerden diets te maken dat we opnieuw voluit aan de slag gaan met het deeltijds kunstonderwijs, dat er lessen zullen zijn en dat het in een totaal andere constellatie zal zijn dan het afgelopen jaar. We moeten dat geruststellende kader geven, onder voorbehoud, maar dat zal een positieve impact hebben op het aantal inschrijvingen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik kan jammer genoeg niet helpen bij de federale structuren en het ministerieel besluit. Mijn partij heeft daar weinig in de pap te brokken, maar ik begrijp uw frustratie, gelet op onze ingewikkelde staatsstructuur.

U hebt gelukkig wel heel veel bevoegdheden, en één daarvan is de financiering van het deeltijds kunstonderwijs. U zegt dat u de vinger aan de pols zult houden, en dat is zeer positief. U zult geruststellende communicatie inzake volgend schooljaar voeren. Ik ben het ermee eens dat dat noodzakelijk is. Maar u bent niet Madame of Mijnheer Blanche, en wat als de virussituatie volgend jaar slechter is? We hebben die situatie vorig jaar ook gekend. Leerlingen hebben zich ingeschreven met het idee dat er zoveel mogelijk contactonderwijs zou zijn, maar de situatie is niet gelopen zoals we wilden. Ik heb daar een beetje schrik voor. En daarom hoop ik dat u de vinger aan de pols houdt en dat, als de inschrijvingen fel tegenvallen, u in de nodige compensatie zult voorzien. Want het dko is te belangrijk om verloren te laten gaan. We hebben een heel goed deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen, dat heel democratisch en verheffend – om dat woord te gebruiken – werkt. Ik hoop

dat we dat in stand kunnen houden en dat het dko geen slachtoffer zal zijn van de coronacrisis.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel omdat u ook het enthousiasme van een aantal collega's over het deeltijds kunstonderwijs deelt. Ik steun alvast ook de vraag naar een goede communicatie om er zo veel mogelijk mensen warm voor te maken om zich volgend jaar in te schrijven, en ook de vraag om de aantallen te blijven monitoren. Ook moet men de ondersteuning bekijken die we tot nu hebben geboden: wat zijn de effecten daarvan? Ook moet er een goede communicatie zijn over de doelstellingen van ons mooi deeltijds kunstonderwijs, waar zoveel andere landen zo jaloers op zijn. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om dit te kunnen vrijwaren, en de lijnen met het federale niveau zijn ondertussen gelegd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inkorting van de zomervakantie in het Franstalige onderwijs – 3439 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpassing van de schoolvakanties door de Franse Gemeenschapsregering – 3476 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Beste collega's, dit is een debat dat we al enkele keren hebben gevoerd, of toch al enkele keren kort hebben aangeraakt. Dit is in een stroomversnelling gekomen. Op 12 mei maakte de Franse Gemeenschapsregering namelijk bekend dat de schoolvakanties vanaf 2022 zullen worden hervormd. De zomervakantie voor kleuteronderwijs, lager en middelbaar onderwijs wordt ingekort tot zeven weken. De herfst- en krokusvakantie zullen twee weken duren. Voor de kerst- en paasvakantie verandert er niets: die blijven dus twee weken duren. De hervorming is enkel van toepassing in de Franse Gemeenschap.

Pedagogen pleiten al langer voor een hervorming van de schoolvakanties. Dit is geen nieuw debat. Er blijkt uit onderzoek dat twee maanden zomervakantie voor veel kinderen, in het bijzonder de kwetsbare kinderen, te lang is en bovendien voor extra leerachterstand zorgt, een fenomeen dat bekendstaat als 'summer learning loss'. In onze buurlanden Nederland en Duitsland duren de zomervakanties zes weken. Vier keer twee weken vakantie in de loop van het schooljaar geeft leerlingen en lesgevers een periode om even op adem te komen en zou ook goed zijn tegen burn-outs en andere vormen van schooluitval.

Minister, ik had u dan ook graag enkele vragen hierover gesteld. Wat is uw reactie op de hervormingsplannen voor de schoolvakanties in de Franse Gemeenschap? Zult u hierover met de bevoegde Franse Gemeenschapsminister in overleg treden? Is daarover op voorhand overleg geweest? Op het moment dat dit werd besproken, is er toen contact met u gelegd vanuit de Franse Gemeenschap om daarover van gedachten te wisselen? Wat betekent deze hervorming voor gezinnen die hun kinderen zowel naar het Nederlandstalige als naar het Franstalige onderwijs sturen?

Tijdens de commissievergadering van 22 april 2021 werd gewezen op de nood aan wetenschappelijke evidentie over de impact van onze schoolvakanties op de leerprestaties. Bent u bereid om hierover wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren?

Persoonlijk wil ik even meegeven – maar dat zal u waarschijnlijk niet verbazen – dat ik het voorstel van de Franse Gemeenschap eigenlijk een warm hart toedraag. Ik vind dat een positief gegeven. Men heeft toch nog die zeven weken, en aan de andere kant heb je inderdaad de uitbreiding van diverse andere vakanties in de loop van het jaar, wat inderdaad voor de nodige ademruimte zorgt. Ik ben heel benieuwd naar uw standpunt in dezen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, het is inderdaad zo dat de Franse Gemeenschapsregering een akkoord heeft bereikt om vanaf 2022 de schoolvakanties te hervormen. Ik had de eer om in De zevende dag dit debat breed te mogen voeren.

Na dat debat stelde ik echter vast dat er enkel een akkoord binnen de regering was en dat het brede maatschappelijke veld, zoals we dat noemen, daarin helemaal nog niet mee was. Integendeel zelfs, als ik nu en achteraf de reacties van jeugdbewegingen en werkgevers, maar ook van de onderwijsvakbonden in Franstalig België zie, blijkt dat dat akkoord helemaal nog niet is afgestemd met dat brede maatschappelijke veld. Collega's, dat is toch niet onbelangrijk, want het onderwijs zit in dat brede maatschappelijke veld. Als wij in het onderwijs iets doen aan de schoolvakanties, dan doen we meteen ook iets aan heel het veld errond. Blijkbaar is dat in Franstalig België toch nog niet rond.

Het voorstel in Franstalig België komt erop neer dat de zomervakantie met negen dagen wordt ingekort. Er zitten immers ook woensdagen bij. Ook wordt er een week extra schoolvakantie bij de krokus- en de herfstvakantie toegevoegd. In totaal is er dus eigenlijk niet minder vakantie, ze wordt wat verschoven.

Het debat over het inkorten van de zomervakantie is niet nieuw voor wie deze commissie volgt. Elk jaar duikt dat debat zo ongeveer rond deze tijd op, veelal gevoed door de vaststelling van de examenperiode en de regelingen voor het einde van het schooljaar. Ouders stellen dan vast dat er in de laatste week eigenlijk de facto geen les meer wordt gegeven. Dan wordt dat debat hier elk jaar opnieuw gevoerd. Het is een beetje een evergreen. Ook dit jaar is dat zo. Op dat vlak is het coronajaar helemaal niet anders dan alle andere schooljaren: in mei voeren we het debat over de schoolvakantie.

Het debat wordt nu wel iets concreter, omdat men in het andere landsgedeelte de knoop heeft doorgehakt, althans op politiek niveau. Of het er daadwerkelijk door zal komen, zullen we nog moeten afwachten.

De voornaamste reden om die zomervakantie in te korten is het zogenaamde 'summer learning loss', het verlies door de zomervakantie. Hoe langer een vakantie duurt, hoe meer leerstof er verloren gaat. Die leerstof moet dan weer worden herhaald en opgefrist in september. Het verlies is inderdaad niet gelijk voor alle kinderen. Vooral kinderen uit minder kansrijke gezinnen én gezinnen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, hebben te maken met dit 'summer learning loss'. Het verlies is eigenlijk het grootst bij diegenen die in de hele zomerperiode geen Nederlands spreken.

Minister, u gaf in deze discussie aan er momenteel, in het midden van een coronacrisis, niet nog eens een debat over de hervorming van de schoolvakanties bovenop te willen gooien. Ik denk dat dat wijs is. Zoals u daarnet ook al hebt aangegeven

in verband met het Inschrijvingsdecreet: het is nu niet het moment om onze leerkrachten daar bijkomend mee te belasten. Ik denk dat we dit schooljaar goed afronden. We zullen dan het volgende schooljaar opstarten. In de toekomst zullen we dat debat inderdaad wel kunnen voeren, maar dan natuurlijk wel het debat in zijn hele breedte.

Minister, zult u samenzitten met uw Franstalige collega om na te gaan welke valkuilen en discussiepunten zich hebben voorgedaan in het debat? Toen ik mijn vraag indiende, dacht ik dat het brede maatschappelijke debat reeds was gevoerd, maar het moet blijkbaar nog worden opgestart. Hebt u een bepaald tijdsplan voor ogen om het debat in Vlaanderen desgevallend op gang te brengen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Misschien even duidelijk stellen dat ik denk dat het onderwijsveld het afgelopen jaar fantastisch werk heeft geleverd, niet alleen het afgelopen schooljaar, maar ook het kalenderjaar. Ik ben daar heel trots op. Het einde van dat drukke en chaotische jaar is eindelijk in zicht. Al het onderwijspersoneel is nu bezig met de laatste lessen, met evalueren, delibereren en nog zoveel meer. Ik vond het nu dan ook niet echt het moment om dat debat te gaan voeren, om die bom te droppen. Ik denk dat het onderwijsveld nu echt rust nodig heeft om het schooljaar kwaliteitsvol te kunnen afsluiten.

Ik heb voorafgaand aan deze periode of aan dit standpunt ook wel de onderwijspartners daarin regelmatig gekend. Ook bij hen hoor ik vooral de vraag om het onderwijsveld nu niet te bruuskeren met een dergelijke ingrijpende oefening. Ik heb dat ook aan de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) gevraagd. Ook daar is de vraag om dat debat nu niet aan te gaan, laat staan om ter zake nu een beslissing te nemen. We moeten ook eerlijk zijn: die discussie is niet bepaald nieuw. Het is een voorstel, een monster van Loch Ness, dat regelmatig naar boven komt.

Mijnheer De Gucht, u hebt er mij nog over bevraagd in een plenaire vergadering in november vorig jaar. We hebben toen ook de standpunten van de verschillende fracties kunnen beluisteren, ook al merkte ik daar heel veel terughoudendheid en weinig uitgesproken standpunten. Mijnheer De Gucht, u geeft het voordeel van de duidelijkheid. U zegt dat u wilt gaan voor dat voorstel van de Franse Gemeenschap. Er zijn heel wat andere en ook veel minder uitgesproken standpunten daaromtrent. Maar ik ga geen enkel debat uit de weg. Ik ben bereid om over alles na te denken, maar het is wel een debat dat breed gevoerd dient te worden en waarbij we ten eerste de gevolgen voor het onderwijs zelf in ogenschouw moeten nemen: een wijziging in een schoolkalender moet altijd samengaan met een debat over evaluatie, over de strijd tegen spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten, de planning van de lessen en de meerdaagse uitstappen. Ook de kalender van het hoger onderwijs, want daar heb ik nog niks over gehoord. Dat is toch inherent verbonden. Als je gaat knippen in de schoolvakanties, wordt dan ook de tijd tussen het einde van het laatste jaar secundair onderwijs en de start van het hoger onderwijs gewijzigd? Anders wordt die vakantieperiode, die nu al zo groot is, de facto nog veel ruimer.

Ten tweede moet je natuurlijk ook rekening houden met het buitenschoolse aanbod: buitenschoolse opvang, kampen en academies. Ik heb gezien dat in de Franse Gemeenschap de koepelvereniging van de scouts toch nogal geprikkeld gereageerd heeft, omdat ze in de besluitvorming niet betrokken is, maar er wel een gigantische impact op hun werking is.

Ten derde gaat het natuurlijk veel breder dan het onderwijs alleen. Impact van die beslissing is er op economie, toerisme, jeugdwerk, sport, cultuur, op eenieders dagelijkse leven. Het gaat toch ook wel over afstemming van verschillende domeinen op elkaar, bijvoorbeeld het openbaar vervoer, ondersteuning door welzijn, opvanginitiatieven en verlofregelingen van ouders. Dat moet echt deel uitmaken van een

breed maatschappelijk debat. Het is voor mij ook belangrijk dat de netto-uitkomst van zo'n oefening, dus vanuit één perspectief, vanuit onderwijs, niet betekent dat er minder onderwijstijd overblijft. Als je dat initiatief neemt vanuit een bekommernis ten aanzien van de leerachterstand, die ik deel, om dan vervolgens uit te komen met minder lestijd zoals nu geconcipeerd is bij de start ... Niet het volgende jaar, maar het jaar daarop, zijn er in de Franse Gemeenschap twee lesdagen minder. Daar kan je je toch ook de vraag bij stellen wat dan de baten zijn op het vlak van leerachterstand.

Minister Désir heeft me vooraf de vraag gesteld wat ons standpunt ter zake is. Ik heb dat toen te berde gebracht. Ik heb niet opgeschreven wanneer dat was, alleszins een hele tijd geleden. Men heeft ons daar echt vroegtijdig in gekend. Ze heeft toen een brief geschreven met de vraag: 'Wij zouden dat debat willen voeren, wat is het standpunt in Vlaanderen daaromtrent?' Ik heb dat ook te berde gebracht in de schoot van de ministerraad van de Vlaamse Regering, waarbij toch wel heel snel duidelijk was dat we het er met z'n allen over eens zijn dat dit niet het moment is om dit debat te gaan voeren. Dat is ook het standpunt dat ik vertolkt heb. Ook het standpunt van de collega's van de Duitstalige Gemeenschap ligt in dezelfde lijn. Daar zijn we het over eens.

Wat betreft het wetenschappelijk onderzoek: er bestaat buitenlands wetenschappelijk onderzoek, maar ik denk niet dat we dat zomaar kunnen vertalen naar de situatie in Vlaanderen. Ik wil even meegeven in welk kader we nu zitten, bijvoorbeeld in welke Europese context. Qua weken zomervakantie bevinden we ons in de middenmoot. Er zijn inderdaad een aantal landen die ons omringen met kortere zomervakanties: Nederland, Duitsland, Zwitserland en Engeland. Er zijn ook landen met langere zomervakanties. Wat dat betreft zitten we in de middenmoot. Ook qua lestijden zitten we in de Europese middenmoot.

Voor alle duidelijkheid: als het gaat over een wetenschappelijke studie verwijst de Franse Gemeenschapsregering naar de Koning Boudewijnstichting. Het gaat dan eigenlijk niet over een studie, maar over een bevraging, een bevraging in 2018 die beperkt was tot de Franse Gemeenschap. Op grond van die bevraging kwam men tot de bevinding dat er een lichte voorkeur is om de kalender aan te passen, maar dan enkel in samenhang met andere schoolse keuzes, hetgeen ik daarstraks zei: met de evaluatie, facultatieve dagen en schooluitstappen. Ten tweede ook in samenhang met het buitenschoolse aanbod, omdat men zegt dat het bijsturen van de schoolplanning zonder van de buitenschoolse activiteiten prioriteit te maken tot gevolg zou kunnen hebben dat de ongelijkheden groter worden. Een derde element is de wijziging in andere planning: werkplanning, gezinsleven, hoger onderwijs en openbaar vervoer.

Er is ook wetenschappelijk buitenlands, vooral Amerikaans, internationaal onderzoek dat vooral teruggaat tot die metastudie van 1996, waarbij men duidelijk ook negatieve gevolgen van de zomervakantie vaststelde. Recenter onderzoek plaatst daar wel wat kanttekeningen bij. Men zegt dat de aanpassing van het schooljaar niet in alle gevallen leerwinst oplevert. Het verminderde leerverlies in de zomer werd genivelleerd met een verminderde leerwinst in de loop van het schooljaar. De grote negatieve gevolgen voor kansarme leerlingen worden in recentere onderzoeken niet steeds meer vastgesteld en ook niet steeds in dezelfde mate. Dit maar om het debat wat te kruiden, want ik ga, zoals gezegd, geen debat uit de weg. Ik vond het moment nu niet bepaald aangewezen, maar ik ga gebruikmaken van de luwte om in eerste instantie de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en bijvoorbeeld de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) te consulteren. Want ik denk dat de Vlor en de SERV wel aangewezen gesprekspartners zijn voor twee belangrijke elementen die ik aangehaald heb, namelijk wat zijn de onderwijsconsequenties en wat zijn de maatschappelijke consequenties. Ik zal in eerste instantie hen kennen en hen consulteren met betrekking tot hun wens om het debat te voeren en zo ja, hoe we dat in goede banen zouden kunnen leiden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank voor uw antwoorden. Laat me eerst stellen dat het inderdaad niet mag leiden tot minder onderwijs. Maar als je er natuurlijk over nadenkt: er is het feit dat je een verschuiving krijgt. We moeten ervan uitgaan dat we hetzelfde aantal lesdagen behouden, maar een verschuiving krijgen waarbij bepaalde vakanties worden uitgebreid en de zomervakantie iets wordt ingekort. Natuurlijk moet je daar het zwaartepunt leggen. Natuurlijk spreken we niet over een gigantische inkorting van de zomervakantie, want dat heeft natuurlijk zijn consequenties op de economie en op de manier waarop de mensen hun planning in elkaar zit. Ik ben zelf bij de scouts geweest. Ik kan me moeilijk voorstellen dat een week voor gigantisch grote problemen zorgt bij de scoutsbeweging. Ik moet u eerlijk zeggen dat me dat een beetje ontgaat. We moeten daar vooral eerst een debat over voeren. Het is heel goed dat u die debatten niet uit de weg gaat. Langs de andere kant moeten we – en dat zijn we volgens mij wel verplicht – er ook werk van maken om daar een wetenschappelijke studie rond te voeren. Daarnaast moeten we inderdaad in contact treden met de Vlor en de SERV om te kijken wat daar de mogelijkheden zijn, maar ook met het brede veld. Ik denk aan de impact op het openbaar vervoer. Dan moet er binnen de ministerraad gesproken worden om eens te kijken op welke manier er impact is, welke impact heeft dat, op welke manier we daarvoor kunnen zorgen.

Maar begrijp ik het goed en staat u er wel voor open om na te gaan of het mogelijk is om de zomervakantie in te korten en eventueel andere vakantieperiodes uit te breiden? Zo kunnen we een brede spreiding hebben van de verlofdagen, zonder verlies van lesdagen. Staat u ervoor open om dat te onderzoeken en daar dan stappen in te zetten?

En, ook niet onbelangrijk: in welk tijdsperspectief zien we dit hier nu? Koen Daniëls zei het daarnet al: het is een debat dat al enkele jaren terugkomt, en meestal rond deze periode. Zullen we deze discussie volgend jaar opnieuw voeren? Of zullen we volgend jaar al weten welke richting we uitgaan, op basis van de overlegmomenten die er geweest zijn? Ik hoop dat we daar een gekruid debat over kunnen voeren, maar dan wel met kruiden die ervoor zorgen dat wat op het einde van de rit op ons bord ligt, ons smaakt, in plaats van een bord waarvan we de ingrediënten nog moeten samenstellen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb niet het gevoel dat het debat hierover de voorbije jaren ongekruid is gevoerd. Voormalige politici die dat debat voerden, waren soms zelfs nog wat pittiger in hun analyses. Maar de conclusie was telkens wel dat er geen wijziging kwam. Want, collega De Gucht, ik weet niet hoe lang geleden u bij de scouts was, maar ik kan u zeggen dat, als we twee weken van de zomervakantie knippen, de druk op de tenten niet zal verminderen. En de terreinen die kunnen worden gebruikt, zijn nu al schaars. De jeugdbewegingen die ik nog een beetje volg, zijn momenteel al vijf jaar op voorhand aan het boeken om nog een geschikt terrein te vinden. Knip daar twee weken af, en die prijzen zullen ook niet dalen. En dan ontstaat er weer een ander debat, over de betaalbaarheid van de jeugdbeweging enzovoort. Dat is mijn eerste opmerking.

Twee, we moeten een aantal zaken bekijken. Wat is het verlies en zullen die negen dagen – want daarover gaat het voorstel van Franstalig België – een wereld van verschil maken? Met andere woorden: zetten we de hele wereld op zijn kop voor een verschil van negen dagen? Zal dat een wereld van verschil maken? Dat is voor mij een belangrijke vraag. Ik vind het echt een belangrijke vraag. Want het gaat ook over werkgevers die laten weten dat ze nu net de planning rondkrijgen om alle werknemers tien dagen met het gezin op vakantie te laten gaan tijdens die twee maanden. Als dat niet meer zo is, krijg je een heel ander debat: wie kan nog in de zomervakantie op reis gaan? En als je het hoogseizoen in dit land beperkt – tijdens de krokusvakantie en de

herfstvakantie is het weer niet noodzakelijk geweldig goed – krijg je het volledige debat op het vlak van toerisme, de betaalbaarheid van toerisme enzovoort. Het raakt dus alle terreinen.

Collega's, er is nog niets gezegd over de opvang. Maar stel dat er twee werkende ouders zijn, met 21 dagen vakantie. Onze hogeschoolstudenten hebben ook vakantie in de zomervakantie. Het is goed, minister, dat u hen wilt meetrekken. Zij treden dan op in sportkampen, jeugdbewegingskampen, speelpleinen enzovoort. In de krokusvakantie en in de kerstvakantie zijn die studenten er niet, want ze hebben dan zelf les. Dan moet heel die kalender worden aangepast. En dan zullen de proffen zeggen dat ze ook tijd nodig hebben voor hun congressen en een lesvrije tijd om artikels te schrijven. Dat hangt allemaal samen.

Wegen die negen dagen daartegenop? Of kunnen we die negen dagen voor die doelgroep oplossen met zomerscholen? Kunnen we dat oplossen met ons taalbegeleidingstraject dat we tot stand hebben gebracht? Kunnen we het oplossen door de ouders te vragen om thuis effectief Nederlands te spreken, zodat die kinderen geen twee maanden Nederlands verliezen?

Of we kiezen voor die negen dagen. Dat debat zullen we moeten voeren, maar dan moeten we er wel alles bij betrekken. Daar gaat het niet alleen over de busregeling die moet worden aangepast. Ik kan alleen maar tot de conclusie komen dat men zich in het verleden, over alle partijen heen, met al die kruiden, met veel pit en vuur, afvroeg of het heel die 'Gestaltswitch' waard was.

Maar goed, dat is een andere visie. Het gaat om het volledig omdraaien. Het is geen sprong, maar een switch. Misschien kunnen we vanaf nu dat woord gebruiken: een switch in plaats van een sprong. In elk geval wil ik het debat zeker voeren, met alle elementen. We zullen dan wel zien waar we eindigen.

Ik stel wel vast, minister, dat het in Franstalig België werd voorgesteld alsof al die debatten al gevoerd waren. Ik kan alleen maar vaststellen dat dat niet het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, minister, ik herhaal wat ik al een paar keer heb verteld tijdens mijn tussenkomsten, zowel in de plenaire vergadering als in deze commissie.

Ten eerste, we moeten de discussie ten gronde voeren. We kunnen daar niet snel snel over gaan. Als we het debat voeren, moeten we ook over degelijke informatie beschikken. Vandaag was het debat genuanceerd. Want er bestaan heel wat studies over 'summer loss', maar ik merk dat die studies niet altijd zomaar kunnen worden gekopieerd naar Vlaanderen en dat ze zeker niet over de Vlaamse situatie gaan.

Er is vandaag al een paar keer verwezen naar een onderzoek, met de grote dataset toetsgegevens over wiskunde en taal, dat werd gevoerd in het Amerikaanse lager en secundair onderwijs. We kunnen er een aantal conclusies uit trekken. Maar wat voor mij belangrijk is, is dat men eigenlijk niet kan antwoorden op de vraag waarom sommige leerlingen in de zomervakantie een groot leerverlies lijden en anderen zelfs een grote winst boeken. Het artikel vermeldt een wetenschappelijke literatuurstudie over de rol van de socio-economische status (SES) en thuistaal en stelt dat die gemengde resultaten opleveren. Ik heb daarnaast ook al een paar keer een verwijzing gemaakt naar de tussendeling of tweedeling die zou bestaan tussen de Noord- en Zuid-Europese landen over de lengte van de vakantie. Ik zal hier niet alles opsommen, maar het is toch wel duidelijk dat we daar genuanceerd over moeten spreken.

Minister, als er onderzoek wordt uitgevoerd, kunnen we dan ook aandacht hebben voor het effect van een vakantie op die verschillen? Hoe komt het dat sommige leerlingen winst boeken en andere net verlies lijden tijdens de zomervakantie?

En twee, wat is eigenlijk het effect van een vakantie van zes weken of acht weken vakantie op de leerwinst of het leerverlies? Er zijn nog zoveel andere zaken die ervoor zorgen dat kinderen verliezen of winnen tijdens een zomervakantie. Ik kijk niet alleen naar wat we mogelijk kunnen doen voor de leerlingen, maar zeker ook naar de thuiscontext. Ik kijk dan bijvoorbeeld naar het volwassenenonderwijs: hoe kunnen we mensen sterker maken? Ik hoop dat die zaken ook worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, het zal u niet verbazen dat wij ons als het Vlaams Belang zeker niet willen vastklikken aan de Franse Gemeenschap, zoals sommige partijen wel lijken te doen. In federale staten, zoals Duitsland, zijn er verschillende vakantieperiodes, en dat verloopt daar zonder al te grote problemen. Dus dat hoeft hier voor ons ook geen probleem te zijn. Als de Franstalige gemeenschap dat wil doen, dan moeten ze dat vooral doen. Maar wij hoeven dat niet zomaar te volgen.

Er zijn natuurlijk een aantal pedagogische argumenten pro een verkorting tot die zes weken. Maar wij zien het helemaal niet zitten om nog deze legislatuur zo'n stap te zetten. We hebben de komende jaren te veel werk voor de boeg wat betreft de eindtermen, de hervorming van het onderwijs, de GGG-proeven (gestandaardiseerd, genormeerd en gevalideerd), Digisprong enzovoort. De scholen en leerkrachten hebben al genoeg werk. Ik denk niet dat dat op dit ogenblik zo prioritair is. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat er daar niet over kan worden gediscussieerd of dat er daarover geen hoorzittingen kunnen worden georganiseerd. We sluiten ons op dat vlak aan bij het standpunt van de minister en van collega Daniëls: het kan, maar het is op dit moment niet de grote prioriteit.

We hebben ook een aantal bedenkingen. De jeugdkampen zijn al aangehaald, de tenten, de toeristische sector. Wat doe je met de zomerscholen? Want dan kun je die maar over zes weken spreiden in plaats van over acht. Wat doe je met het hoger onderwijs? Wat doe je met de stagemomenten? Want als je een extra week toevoegt aan de herfst- en de krokusvakantie, wordt het alweer moeilijker om hogeschoolstudenten stage te laten lopen in het onderwijs.

Een grote vraag voor ons betreft de directies. Je vindt al moeilijk directies. We vrezen dat dit een knelpuntberoep wordt. Als je dan ook nog eens twee weken van de zomervakantie afpitst, dan zal dat vooral voor hen lastig worden, want wanneer moeten zij dan nog vakantie nemen? Dat wordt dan een stuk vervelender.

Ik denk dat het onderwijs op dit ogenblik meer nood heeft aan wat educatieve rust, en dergelijke nieuwigheden zijn voor ons niet prioritair.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Laeremans, het is niet de Franstalige Gemeenschap maar de Franse Gemeenschap. Men heeft niet gekozen voor de francofonie maar voor Frankrijk.

Zoals gezegd, ga ik geen debat uit de weg. Gelet op de impact op het onderwijs, vanzelfsprekend, op het maatschappelijke leven, op de economie, op het culturele, sportieve, sociale en jeugdleven, wil ik dit opnemen met instanties zoals de Vlor, de SERV en misschien ook de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) in dezen en hen consulteren met betrekking tot de wens om dit

debat te voeren, hoe en op basis van welke wetenschappelijke inzichten. Er wordt terecht opgemerkt dat het gaat over internationaal, vooral Amerikaans, onderzoek. Daar is de situatie toch enigszins verschillend. Het belangrijkste onderzoek in dezen is een metaonderzoek van 1996, dat toch ook wel al enige tijd achter ons ligt. Ik wil ook horen welk tijdspad men voor ogen heeft. Die stappen wil ik absoluut zetten.

Ik wil niet overhaast maar in alle rust en kalmte werken. Ik hoor in de verschillende tussenkomsten dat er een openheid bestaat om deze materie te bekijken. We zijn daar niet terughoudend in of te beroerd voor, maar we willen het wel op een rustige en gedegen manier doen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik vind het al positief dat we het debat verder willen voeren en dat we nu eens aan tafel gaan zitten met de verschillende stakeholders, want anders zullen we elk jaar hetzelfde debat voeren. Het kan zijn dat dit in het verleden nog extra pittig werd gemaakt, maar de realiteit is dat we pas weten op welke manier iedereen daarnaar kijkt op het moment dat we een ruime bevraging doen over het gegeven.

Mijnheer Laeremans, ik zeg niet dat we ons moeten afstemmen op hoe het in de Franstalige of Franse Gemeenschap – maakt niet uit – gebeurt. Ik zeg alleen dat men daar een interessante oefening heeft gedaan en dat dit ook een interessante oefening zou zijn voor Vlaanderen. Het is niet omdat het de Franstaligen zijn, dat het een verkeerde oefening zou zijn. Het is belangrijk om daar werk van te maken. Dan kunnen we uitsluitel geven in dit debat en hoeft het niet elk jaar terug te komen. Dan hebben we de juiste basis waaruit we de juiste conclusies kunnen trekken. Ik ben alvast wel gewonnen voor het idee, niet alleen voor de inkorting maar ook voor het feit dat er meer rustperiodes tijdens het jaar zijn.

De heer Daniëls gaf een opmerking in verband met de zomerscholen. Niets houdt ons tegen om die zomerscholen maximaal te organiseren in de resterende tijd van de zomer en om bijspijkeren ook mogelijk te maken tijdens de extra vakanties die er tijdens het jaar zouden komen.

Zijn er nadelen aan verbonden? Ja, er zullen nadelen aan zijn, zoals er aan dit systeem nadelen zijn. De vraag is of we er niet voor kunnen zorgen dat we het debat op een juiste manier voeren. Dan moet je de voor- en nadelen van beide systemen naast elkaar zetten, alles afwegen en een politieke keuze maken. Het belangrijkste is dat we oplijsten wat de voor- en nadelen zijn en hoe daarover in de toekomst een gegronde beslissing kan worden genomen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Kunnen we alles naar alle andere vakanties schuiven? Ja, dat kan, maar de kern is dan altijd: volk. Wie zal dat doen? Ik wou enkel aangeven dat de zomerscholen een combinatie zijn van les, sport, ontspanning en cultuur. Veelal zijn daarin ook studenten actief. In de herfst- en de krokusvakantie zijn die er gewoon niet, of we moeten ook de volledige academische kalender aanpassen. Elke keer als er voor een probleem een oplossing wordt bedacht, dan duikt er een ander probleem, een andere uitdaging op. Dat is wat de N-VA aanvoert. Ga je voor negen dagen het volledige systeem en alle belendende percelen aanpassen? Willen wij dat debat voeren? Ja, al minstens om in kaart te brengen welke belendende percelen er allemaal zijn waar we in het debat misschien nog niet aan gedacht hebben.

Er moet ook gekeken worden naar de impact op scholen, op herexamens, op schoolveranderingen, op inschrijvingen en dergelijke. Dat moet allemaal bekeken

worden. Dan kan de vraag gesteld worden of die negen dagen dat waard zijn. Mevrouw Vandromme wees al op het zomerverlies. Zullen we met al deze zaken dat zomerverlies aanpakken? Dat is wat mij betreft een legitieme vraag.

Dat de Franse Gemeenschap, waar men Franstalig is, een andere opvatting heeft: 'feel free'. Ze mogen dat gerust doen, maar ik zou er mijn geld toch niet op durven in te zetten dat men dit volledig rond krijgt als het volledige debat nog gevoerd moet worden. Ik denk dat dat het verschil is: eerst denken, dan durven en dan doen. Daar doet men blijkbaar eerst om dan te zeggen dat men het durft, om dan te beginnen denken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de deelname van ondernemers aan de zomerscholen – 3313 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomstvisie van de minister over de proefprojecten inzake duaal lesgeven – 3440 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Op 30 april werd bekendgemaakt dat tientallen ondernemers hun schouders zetten onder het project van de zomerscholen en een weekje voor de klas zullen staan om de leerachterstand van kwetsbare jongeren in te halen. Zo'n veertig bedrijfsleiders tekenen reeds present en zullen vanuit hun eigen achtergrond vakken als wiskunde, talen, geschiedenis en economie geven. Ook de onderwijsminister en viceminister-president Somers zullen de leerlingen in de zomerscholen bijspijkeren. Ik ben heel benieuwd wat jullie zullen geven. Ik wil wel eens een lesje komen meevolgen.

De impact van de coronacrisis en het afstandsonderwijs is zeker voor kwetsbare leerlingen niet te onderschatten. Dankzij het fantastische initiatief van de zomerscholen, die structureel worden verankerd, krijgen leerlingen een leertraject op maat, gekoppeld aan sport en spel. Op die manier kan de opgelopen leerachterstand worden ingehaald en wordt ook het mentale welbevinden positief beïnvloed.

De deelname van topondernemers geeft de zomerscholen een extra aantrekkelijke dimensie en zorgt ervoor dat het ook beter bekend is bij de ouders. Het Vlaams regeerakkoord voorziet in de invoering van duaal lesgeven, waarbij leraren/docenten tegelijkertijd lesgeven en in een bedrijf tewerkgesteld zijn. De lovenswaardige bijdrage van ondernemers aan de zomerscholen kan het principe van duaal lesgeven bij een breed publiek bekendmaken en een extra boost geven. Het regeerakkoord geeft aan dat eventuele drempels die het duaal lesgeven in de praktijk bemoeilijken, weggewerkt zullen worden.

Welke maatregelen zult u nemen om samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zoals we die nu zien in het kader van de zomerscholen, verder structureel uit te bouwen en te verankeren?

Onderwijsdecreet (OD) XXX trok een tijdelijk project rond duaal lesgeven op gang. Beschikt u reeds over de eerste resultaten van de evaluatie?

Op welke manier zult u het duaal lesgeven in de zomerscholen en in het algemeen verder uitrollen, en wat is hiervoor het tijdsplan?

Welke maatregelen zult u nemen om de drempels die duaal lesgeven bemoeilijken, te verminderen?

Ik vind het een heel goed initiatief. Ik vind dat we daar echt maximaal op moeten inzetten. Ik denk dat dit een bijzondere meerwaarde heeft voor onze jeugd, maar ook voor de diverse bedrijven.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, in uw beleidsnota 2019-2024 formuleert u de ambitie om duaal lesgeven mogelijk te maken en de mogelijkheden voor voordrachtgevers uit te breiden. In Onderwijsdecreet XXX voegde u dan de daad bij het woord. In het decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs worden artikelen toegevoegd die het duaal lesgeven mogelijk maken: "Onverminderd de bepalingen van de paragrafen 2 tot en met 5 van artikel 4 kan de Vlaamse Regering bij een vastgesteld tekort op de arbeidsmarkt bepalen dat een schoolbestuur in het secundair onderwijs in het kader van een tijdelijk project, als bedoeld in dit decreet, een deel van haar omkadering voor het onderwijzend personeel telkens voor maximum één schooljaar kan aanwenden om via een overeenkomst van dienstverlening tussen een schoolbestuur en een organisatie of onderneming uit de publieke of private sector om een of meer werknemers van die organisatie of onderneming in dienst te nemen via een dienstverleningsovereenkomst. Het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs, het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs en hun uitvoeringsbesluiten zijn niet van toepassing op deze personeelsleden."

Daarmee kunnen dus vanaf heden bij wijze van proeftuin mogelijkheden tot duaal lesgeven worden ingericht. In opvolging daarvan hebt u samen met minister Crevits een ESF-project (Europees Sociaal Fonds) inzake duaal lesgeven opgestart met essenscia, de Belgische sectorvereniging van de chemische industrie en de lifesciences, en met Volta, de sectorvereniging voor elektrotechniek. Bij essenscia worden momenteel een twintigtal werknemers opgeleid via AP Hogeschool en Thomas More om volgend jaar te kunnen starten als duaal lesgever.

Minister, hoe lopen de projecten? Zijn er reeds tussentijdse resultaten bekend van die opleiding als duaal lesgever die men momenteel volgt? Dit schooljaar worden er mensen opgeleid. Vanaf september 2021 zullen de eerste duaal lesgevers daadwerkelijk starten met lesgeven. Zijn er reeds scholen gevonden waar die duaal lesgevers aan de slag zullen gaan? Kunt u iets zeggen over de manier waarop die scholen werden gevonden? Hoe staat u tegenover een verlenging van de proeftuin, zodat we kunnen evalueren over een periode van twee schooljaren met het oog op een structurele verankering van het duaal lesgeven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het tijdelijke project inzake duaal lesgeven in het secundair onderwijs is opgezet als proeftuin en loopt tijdens dit en volgend schooljaar, dus tot het einde van het schooljaar 2021-2022. De proeftuin omvat bedrijven van twee sectororganisaties, namelijk essenscia en Volta, die al werden vernoemd en die tegelijk ook vorm geven aan een ESF-project inzake duaal lesgeven dat werd opgezet door het beleidsdomein Werk en Sociale Economie. Essenscia was als sectororganisatie al vanaf het prille begin betrokken. Volta is nadien ingestapt, in de loop van het schooljaar. Beide organisaties hebben ondertussen een aantal bedrijven die kandidaat zijn om deel te nemen, en hebben ook een aantal secundaire scholen gecontacteerd.

Dan was er echter de coronapandemie, natuurlijk. Daardoor zijn er dit schooljaar nog geen duaal lesgevers aan de slag gegaan. Een duaal lesgever die niet in het bezit is van een lerarendiploma, moet immers eerst een kort en intensief didactisch traject volgen aan een hogeschool. Dat traject is door de hogescholen AP en Thomas More ontwikkeld, trouwens in overleg met essenscia. Oorspronkelijk was dit traject gepland in de maanden januari-februari, maar in gezamenlijk overleg heeft men dan beslist om dat traject voor de kandidaat-duaal lesgevers pas daadwerkelijk aan te bieden in de komende zomermaanden, omdat men van oordeel was dat het in het belang van de kwaliteit van een dergelijk kort en intensief traject was om dat fysiek en niet online aan te bieden.

Ik kan u vanzelfsprekend dus nog geen resultaten van een tussentijdse evaluatie meegeven. Ik wacht logischerwijze ook die evaluatie af om na te gaan welke eventuele problemen, maar ook opportuniteiten er zouden kunnen zijn.

Zowel essenscia als Volta heeft in het kader van het tijdelijke project en van het ESF-project een interne werkgroep met geïnteresseerde bedrijven en secundaire scholen opgericht. Ze proberen bedrijven met kandidaten voor duaal lesgeven en secundaire scholen wat te matchen. Het lijkt me echter nog wat te vroeg om aan te geven in welke scholen er daadwerkelijk duaal lesgevers aan de slag zullen gaan. Een school kan immers pas een duaal lesgever inschakelen voor een vacature als ze geen statutair personeelslid in die vacature kan aanstellen, en dat wordt duidelijk bij de start van het schooljaar.

Ik ben absoluut niet afkerig van een mogelijke verlenging van de proeftuin, maar het is nu nog wat te vroeg om dat al bij voorbaat te beslissen. Laten we eerst bekijken hoe dat project zich ontwikkelt in het eerste trimester van volgend schooljaar en wat de daarmee gepaard gaande tussentijdse evaluatie oplevert.

Daarnaast kan ik natuurlijk alleen maar toejuichen dat diverse van onze ondernemers hun bereidwilligheid en enthousiasme hebben getoond om in het kader van de zomerscholen hun expertise te delen. De vzw Schoolmakers, die we hebben aangeduid om een en ander te begeleiden, zal een expertendatabank opstellen. Alle geïnteresseerden, ondernemers maar ook andere experts, kunnen zich daar aanmelden en hun periode van beschikbaarheid doorgeven. De lokale autonomie blijft natuurlijk. De organisatoren van de zomerscholen zijn de lokale besturen en de onderwijsinstellingen zelf. Zij beslissen natuurlijk over de samenstelling van de lespakketten. Het hoofddoel van de zomerscholen blijft het wegwerken van leerachterstand via maatwerk. Dat vraagt natuurlijk ook voldoende kennis van de leerloopbaan van de leerlingen en hun individuele noden, maar als dat geheel kan worden gekruid met gastlessen van ondernemers en de betrokkenheid van ondernemers en andere experts, dan is dat leuk. Ik vind het vooral belangrijk dat er enthousiasme is ontstaan met betrekking tot die zomerscholen en dat we dat eerste succes nu ook structureel gaan verankeren. Ik vind het heel fijn dat diverse mensen uit de ondernemerswereld door hun aanbod nog eens de schijnwerpers richten op die zomerscholen, en dat die worden omgeven door een positieve vibe. Dat vind ik heel belangrijk. Ik zal er zelf ook les gaan geven. Suggesties zijn welgekomen. Ik heb diverse bevoegdheden, ongetwijfeld meer dan talenten. Ik ben er nog niet uit waarover ik zal trachten de leerlingen iets bij te brengen, maar, zoals gezegd, uw suggesties zijn welkom.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik denk dat het sowieso goed is om na de afloop van de zomervakantie eens een analyse te maken: hebben we inderdaad die doelgroepen maximaal bereikt die we wensen te bereiken, waar kunnen we bijspijkeren? Wat dat proefproject betreft: dat is nu met de coronapandemie natuurlijk geen eenvoudige zaak. Daar hebt u

natuurlijk volledig gelijk in. Laten we hopen dat we die zo snel mogelijk achter ons kunnen laten en dat we daar verder aan kunnen werken. Ik ben er immers echt van overtuigd dat, zeker bij technisch onderwijs, net die ervaring op de werkvloer een meerwaarde geeft en ook inspirerend werkt. Ik denk dat we daar echt maximaal op moeten inzetten. Ik ben echt een believer als het over dat duaal lesgeven gaat. Ik denk trouwens ook dat dat mee een antwoord kan zijn voor ons lerarentekort. Op die manier maken we ook meer mensen warm voor ons onderwijs. Zet daar dus vooral verder op in. Wat de zomerscholen betreft: laten we maximaal proberen die zomerscholen verder te optimaliseren en uit te bouwen, en zo veel mogelijk mensen warm te maken om in die zomerscholen hun expertise naar voren te brengen, om op een juiste manier kansen te geven aan onze jeugd om hun mogelijkheden voor de toekomst te maximaliseren.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ook ik ben, zoals collega De Gucht, een absolute believer. Ik denk dat scholen hiermee nog meer kansen krijgen om zich maximaal als het ware onder te dompelen in de wereld waarop ze de jongeren voorbereiden. Ik zie daar heel wat win-win-win, zowel voor de leerling, de leerkracht als voor de werknemer van het bedrijf. Dat is absoluut een mooi voorbeeld van kennisuitwisseling, ook van ervaringsuitwisseling, expertise van buitenaf naar de scholen binnenbrengen. Scholen kunnen op die manier ook maximaal blijven aansluiten bij wat er vandaag verwacht wordt op de arbeidsmarkt. Ik zie daar echt alleen maar kansen. En inderdaad gaat de belangrijke finaliteit lerarentekort die hier naar voren geschoven wordt, daar natuurlijk voor een stukje mee een antwoord op kunnen krijgen.

Ik zie ook een opportuniteit voor het duaal leren. Op die manier krijg je ook een contact tussen bedrijven en scholen waaruit nieuwe vormen van samenwerking en nieuwe kansen voor duaal leren kunnen ontstaan. Ook het professionaliseringsbeleid van scholen kan op die manier versterkt worden. We kunnen een invulling geven aan levenslang leren. Het zijn allemaal opportuniteiten die in dat duaal lesgeven liggen.

Het is nu een proeftuin, maar ik lees duidelijk ook in uw beleidsnota toch wel een ambitie om naar een duurzame verankering van dat principe te gaan. Ik denk dat we inderdaad altijd moeten waken over een aantal belangrijke randvoorwaarden. De basisvaardigheden op het vlak van pedagogie en didactiek zijn cruciaal. Als je met schooldirecties spreekt, dan voel je vandaag ook dat zij toch heel vaak vragen om wat meer vrijheid te krijgen rond die rechtspositieregeling. Hier parkeren we dat als het ware er nu naast. Het gaat over arbeidsvoorwaarden die anders zijn. De werknemer neemt die van hem of haar mee vanuit het bedrijf. Daar is toch wel een heel belangrijke component aan om dat natuurlijk in overleg te doen vanuit uw personeelsbeleid en in overleg met de sociale partners, dat zij daarbij betrokken zijn omdat ze natuurlijk de behoeders zijn van die rechtspositieregeling. Dat zijn dus mogelijk wel een aantal gevoelheden: dat men goed weet van elkaar binnen welk kader dat plaatsvindt. Ik geloof er ook in dat dat potentieel biedt aan het beleid van een school, aan schoolleiders. Dat beleidsvoerend vermogen is belangrijk. Als ze dat willen versterken, moeten ze ook meer mogelijkheden en meer vrijheidsgraden krijgen om aan een goed personeelsbeleid te doen. Die relatie met de buitenwereld, met de bedrijven, kan dat allemaal versterken.

Ik zie daar ook verschillende lagen in. Het is misschien logisch dat dat gemakkelijker gaat voor de meer STEM-georiënteerde (Science, Technology, Engineering and Mathematics) richtingen, maar er liggen op dat vlak zo veel opportuniteiten. Het kan ook op het vlak van IT-beleid, van personeelsbeleid en in alle andere richtingen kunnen we elkaar versterken. Het kan ook andersom zijn: de school kan een leerplatform worden voor het bedrijf. U spreekt hier met een believer op dat vlak.

Ik heb aangehaald dat de beleidsnota uitgaat van een duurzaam beleid op dat vlak. We zitten nu in de proeftuinfase met een vertraging door corona. Daar hebben we uiteraard begrip voor. Maar ik zou toch al verder durven kijken en even willen polsen bij u, minister, of u inderdaad al uitbreidingen in de toekomst ziet, bijvoorbeeld na evaluatie van andere sectoren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de zorg. Hebt u al nagedacht over de duurzame inbedding post het ESF-tijdperk (Europees Sociaal Fonds)?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ben ook een believer, net zoals collega Brouns en heel wat anderen in de commissie. Minister, ik stel vast dat dat in het hoger en het universitair onderwijs, bij bepaalde opleidingen althans, schering en inslag is. Bijvoorbeeld bij de geneeskundeopleidingen zijn er tientallen specialisten, of soms nog wel meer, die lesgeven en voor de rest in een ziekenhuis werken. Ik ben dus blij dat u dat ook in het leerplichtonderwijs wilt invoeren. Maar ik stel wel het volgende vast – en dat is geen kritiek, dat is gewoon een vraag die ik stel om het nog beter te maken: diegene die lesgeeft, blijft natuurlijk in dienst van het bedrijf, en de school of het departement betaalt dan aan het bedrijf een bedrag om die lesgever in de school te krijgen. Dat is het principe dat hier gehanteerd wordt. Dat lijkt me interessant. Het is zeker het onderzoeken waard. Dat is ook het uitgangspunt van het proefproject. Maar het zou ook interessant kunnen zijn dat mensen een opdracht krijgen in het onderwijs, bijvoorbeeld voor 5, 10 of 25 procent, en daarnaast kunnen blijven werken in het bedrijf waar ze werkzaam zijn. Is dat ook een piste die onderzocht wordt? Want op die manier gaat u dat volgens mij wel op een duurzamere manier kunnen verankeren.

Want nu zijn het telkens maand- of jaarcontracten. Voor bijvoorbeeld een specialist uit de chemische sector die een opdracht heeft in een middelbare school, kan er volgens mij wel een langduriger engagement aangegaan worden. Ik denk dat die piste ook onderzocht kan worden. Bent u bereid om dat te doen, minister?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dat we een verrijking van het onderwijs met expertise van mensen van buitenaf, zowel in de zomerscholen als de gewone scholen en het duaal leren, kunnen smaken, staat als een paal boven water. Dat is ook de reden waarom de N-VA vroeger altijd gepleit heeft voor duaal leren, waarom we gepleit hebben voor de voordrachthouders in het onderwijs, onder andere in veiligheidsopleidingen. Dat is ook de reden waarom we die zijinstroom zo belangrijk vinden. Ik denk dus dat er op dit moment al heel wat initiatieven zijn om dat mogelijk te maken.

Het klopt, minister, dat zomerscholen een doel hebben. Als ondernemers daar een extra smaaktoets, extra kruiden aan kunnen toevoegen, dan heb ik dat graag. Dat kan. De regie ligt dan natuurlijk wel lokaal.

Wat de inzet in de proeftuinen betreft, heeft corona inderdaad voor wat problemen gezorgd om dit goed te kunnen evalueren. Daar ben ik het absoluut mee eens. Ik denk wel dat dat mogelijk moet zijn. Daarnaast kunnen die mensen ook ingeschakeld worden voor gastlessen en seminaries in het onderwijs. Ik wil er wel voor waarschuwen om die mensen voor heel kleine percentages in te zetten in scholen, zoals collega Danen suggereerde. Er is nog altijd de klassenraad, er is de groeps sfeer, er is een leerkrachtenteam dat samenwerkt. Iemand die af en toe eens binnenwandelt om een les te geven, behoort daar niet altijd toe. Dat is iets wat we voor ogen moeten houden op pedagogisch vlak. Maar ik denk dat de scholen mature genoeg zijn om dat in de gaten te houden. In elk geval: als we op die manier ondernemingszin en ondernemerschap, maar ook attitudes als 'ervoor gaan' kunnen aanwakkeren, gedreven door mensen uit de dagelijkse praktijk, dan denk ik

dat dat zeker een meerwaarde kan zijn. Maar, minister, dat gebeurt het best in de context die ik zonet geschetst heb.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn inderdaad nog wel wat bemerkingen, er zijn misschien nog wel wat losse eindjes. Maar 'the proof of the pudding is in the eating', ook in dezen. Ik kan moeilijk vooruitlopen op projecten die nog moeten starten. Ik ben wel dankbaar dat bijvoorbeeld essenscia, dat daarvoor stond te springen in precoronatijden, nog steeds die rol wil opnemen. Het zijn natuurlijk de bedrijven die door essenscia worden vertegenwoordigd, die momenteel bezig zijn met de productie en verfijning van de vaccins voor ons allemaal. Het is duidelijk dat men daar ook verder in de toekomst kijkt, geconfronteerd met een krapte op de arbeidsmarkt, een tekort aan technische profielen, waardoor men inziet dat de sector er zelf ook baat bij heeft om deze weg in te slaan en nu jongeren warm te maken voor zulke opleidingen en zulke profielen. Ik hoop dat dit, met kwaliteitsvolle lesgevers, een succes kan worden.

Ik zie niet alleen de voordelen voor de klasvloer en voor de leerlingen, maar ook voor de lerarenkamer. We hebben nood aan maatregelen en initiatieven die de vlakke loopbaan van leerkrachten wat doorbreken. Zulke zaken kunnen daar echt toe bijdragen, kunnen een verrijking betekenen, maar kunnen het ook in het algemeen wat aangenamer maken voor het hele onderwijsveld, om die droomjob die zij vervullen, te blijven volhouden tot op het einde van de carrière.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal het kort houden, want ik denk dat het meeste al gezegd is. Ik denk aan een paar zaken: goede communicatie, ervoor zorgen dat we het vuurtje brandend houden, de interesse verder aanwakkeren, de juiste mensen bereiken. U gaf het al aan: het werkt inderdaad inspirerend.

We kunnen mensen voor de klas krijgen die jongeren kunnen aanzetten tot het volgen van bepaalde richtingen in hun verdere schoolcarrière en bij uitbreiding hun verdere carrière in het algemeen. Dat is een heel goede zaak. Alle collega's hebben dat ook beaamd. We moeten die weg verder inslaan en ervoor zorgen we dat traject de komende jaren verder kunnen uitbouwen, dat we de mogelijkheden kunnen creëren en de hiaten die er op het veld zijn, kunnen wegwerken. Dat moet ervoor zorgen dat we binnen enkele jaren kunnen spreken van een geslaagd project, met navolging.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil daar naadloos op verdergaan, minister. Het project heeft vertraging opgelopen door corona. We moeten minimaal die twee jaar ervaring op de klasvloer hebben om die grondige evaluatie te kunnen maken en om het project nadien alle kansen te geven op een meer duurzame inbedding in het onderwijs.

Ik herhaal: ik zie daar alleen maar kansen in, zowel voor de lerenden, de leerkrachten, directie, maar zeker ook voor de bedrijfswereld. Het is net in die relatie met elkaar dat we elkaar kunnen versterken. Ik zie kansen om iets te doen aan het tekort aan leerkrachten. En wat het professionaliseringsbeleid betreft, herhaal ik dat dat niet onbelangrijk is voor het duaal leren. Door de goede samenwerking die hierdoor ontstaat, leren bedrijven scholen beter kennen en ontstaan er nieuwe mogelijkheden op het vlak van duaal leren. Die kruisbestuiving tussen de verschillende partijen heb ik al genoemd.

Maar we moeten inderdaad ook waakzaam zijn voor belangrijke randvoorwaarden: pedagogische randvoorwaarden, arbeidsvoorwaarden en dergelijke. Ik geloof althans dat een school op die manier een soort van lerend ecosysteem kan zijn, dat dat de school ten goede kan komen, net als de leerkrachten, de leerlingen en de bedrijfswereld. Ik geloof er heel sterk in en kijk uit naar de evaluatie van het proefproject.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een rechtszekere en ordelijke start van het schooljaar – 3485 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, straks gaan leerkrachten en leerlingen de laatste maand van dit schooljaar in. Het was in alle opzichten weer een heel bijzonder jaar, waarbij we van iedereen heel wat flexibiliteit hebben verwacht.

De nodige rust in de zomervakantie zal heel welkom zijn, maar tegelijkertijd kijken directies en leerkrachten ook reikhalzend uit naar een normaal schooljaar en hopen ze dit nieuwe schooljaar goed voorbereid te kunnen starten. Terwijl het huidige schooljaar afgesloten wordt, krijgen de plannen voor het volgende schooljaar ook al volop vorm. Maar om de puzzel te leggen, collega's, minister, ontbreken er nog heel wat stukjes.

Want, minister, het blijft nog altijd wachten op een aantal heel belangrijke beslissingen die een grote impact kunnen hebben op de start van het volgende schooljaar. Heel wat zaken zijn op Vlaams niveau nog niet geregeld, waardoor er voor scholen nog te veel ontbrekende en onbekende factoren zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan de lerarenplatforms voor het Belgisch onderwijs, de al dan niet nieuwe modaliteiten rond de bijsprong, Onderwijsdecreet (OD) XXXI, de middelen uit Digisprong enzovoort.

Het is ondertussen al van 2003 geleden dat onder andere onze voorganger Jos De Meyer en zijn collega's een voorstel van resolutie indienden betreffende de tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake het onderwijs met het oog op een rechtszekere en ordentelijke start van het schooljaar. In deze resolutie vragen de indieners de Vlaamse Regering om onderwijsdecreten die in werking treden op 1 september, in te dienen voor de voorafgaande paasvakantie.

Minister, bent u het met de scholen eens dat zij het recht hebben om de juiste informatie tijdig te ontvangen zodat zij de planning voor het volgende schooljaar voor de start van de zomervakantie kunnen maken?

Wanneer zullen scholen over alle juiste informatie kunnen beschikken om hun planning voor het komende schooljaar ordentelijk op te maken?

Kunt u een overzicht geven van de beslissingen die mogelijk nog een impact kunnen hebben op de organisatie van het komende schooljaar?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We delen allen de ambitie om onze scholen tijdig en accuraat te informeren over nieuwe regels die op hen van toepassing zijn. Het blijft ook mijn ambitie om over nieuw beleid en gewijzigde regelgeving in de mate van het mogelijke correcte, toegankelijke, tijdige, transparante en betrouwbare informatie te voorzien.

Maar het is natuurlijk ook een zeer turbulent coronawerkjaar geweest, waarbij verschillende processen naast elkaar liepen en nog steeds lopen.

Daarom zullen we op 22 juni een ronde van Vlaanderen organiseren. Daarbij zullen we de traditie volgen om zoveel mogelijk nieuwe besluitvorming en nieuwe maatregelen te communiceren aan de scholen. In dit geval gebeurt dat op 20 juni.

Ondertussen bereiden we de aanpassing aan de omzendbrieven voor. Die zullen zo snel mogelijk en zodra de besluitvorming dat toelaat, worden gecommuniceerd.

Net als de voorbije jaren bundelt Schooldirect halverwege augustus alle nieuwe regelgeving en relevante informatie. Die bundeling wordt ook via Klasse bekendgemaakt. De bundeling vervangt de individuele communicatie over nieuwe maatregelen niet.

U hebt enkele dossiers aangehaald. Sommige daarvan zitten nog in de besluitvormingsprocedure, want over sommige dossiers moet je proberen op één lijn te geraken met je coalitiepartners. Maar over andere dossiers, zoals Digisprong, vergist u zich: daar hebben de scholen wel degelijk de middelen zelfs al gestort gekregen. Dat is wel duidelijk. In verband met Digisprong zijn er misschien nog zaken die misschien wat minder meteen raken, zoals het kenniscentrum enzovoort. Maar het belangrijkste zijn de middelen, en daar heeft men op individueel schoolniveau volledig zicht op. Men kan al een tijdje aan de slag met die middelen.

Welke beslissingen hebben een impact op de organisatie van het volgende schooljaar? Er is OD XXXI. Daarnaast is er ook het decreet tot het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis, het Coronadecreet VIII.

Verder zijn er ook heel wat besluiten, die gepubliceerd zijn en dus ook publiek zijn, maar die we mogelijk nog wat bevattelijker aan de scholen kunnen communiceren. Het gaat bijvoorbeeld over de start van de taalscreening volgend jaar, wat toch een revolutionaire verandering is.

Er is ook het besluit van de Vlaamse Regering tot goedkeuring van de programma's van nieuwe types in het buitengewoon basisonderwijs en in het buitengewoon secundair onderwijs. Er is het besluit over het geïntegreerd ondersteuningsaanbod gelijke onderwijskansen in het secundair onderwijs met betrekking tot het studieaanbod en de studietoelagen. Verder is er het besluit over de vastlegging van structuuronderdelen dual en standaardtrajecten in het secundair onderwijs.

Daarnaast zijn er de maatregelen die we in het kader van een besluit hebben genomen rond de vastlegging van de opleidingsprofielen voor het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3, en het besluit rond de programmaties voor de oprichting van een nieuwe school type 5 in het buitengewoon secundair onderwijs en vestigingsplaatsen type 5 in het buitengewoon onderwijs.

Er is ook de regelgeving rond de verdeling van de betrekkingen, de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking, de reffectatie, de wedertewerkstelling en de toekenning van een wachtgeld of wachtgeldtoelage, met betrekking tot de invoering van de scholengemeenschapsinstelling in het basis- en secundair onderwijs en van het ambt van ICT-coördinator. Ook dat heeft natuurlijk een impact.

Ook is er het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot ICT-coördinatie, apart, in het kader van Digisprong.

Er is het besluit betreffende het opleidingsaanbod, de organisatie, de personeelsformatie, de inning van het inschrijvingsgeld en de certificering van het deeltijds kunstonderwijs (dko). Dat gaat dus eigenlijk over de organisatie van het dko.

Ook is er een besluit met betrekking tot de indeling van studiegebieden in opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs.

Ten slotte is er een besluit over de regels om aanvullende punten en werkingsmiddelen in het volwassenenonderwijs toe te kennen en een regioscan en de regionale afstemming van het opleidingsaanbod op te zetten.

Voor alle duidelijkheid, dit betreft regelgeving die al gecommuniceerd is, maar waarbij we in het kader van verduidelijking nog communicatie kunnen opzetten richting de scholen. Niettegenstaande corona hebben we toch veel werk op de plank gehad en verricht. Nu komt het erop aan om scholen hierover zo goed mogelijk te informeren. Daarom is die ronde van Vlaanderen zeer goed.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het zijn inderdaad uitzonderlijke tijden, waarvoor alle begrip, maar het was toch een hele waslijst, niet alleen voor het leerplichtonderwijs maar voor alle onderwijsniveaus. Minister, het is duidelijk dat er nog heel wat puzzelstukjes ontbreken om de puzzel echt goed te kunnen leggen.

Gisteren stond ik voor de klas. Ik mocht in de eerste en tweede kleuterklas een vervanging doen op vrijwillige basis omdat de directrice echt met de handen in het haar zat. Voor de zoveelste keer moest ze zelf voor de klas gaan staan, met de telefoon in de broekzak om dringende telefoontjes te kunnen beantwoorden en ze had het daarmee gehad. Ze zei dat ze voortdurend geconfronteerd wordt met zaken die ze leest in de pers over het beleidsvoerend vermogen van scholen, over de kwaliteit van onderwijs en dat ze als directrice een belangrijke sleutelpositie heeft, maar dat ze die onmogelijk kan uitoefenen. Zij vroeg of er al iets geweten is over de lerarenplatforms die in het basisonderwijs misschien wel of misschien niet zullen doorgaan. Dat is een heel belangrijk issue.

Daarna stelde ze de vraag over de ICT-coördinatoren. U zegt dat met betrekking tot Digisprong alles is geweten. Collega's die dit beter opvolgen, zoals de heer Brouns, hebben toch wel een lijstje met zaken die helemaal niet bekend zijn bij scholen.

U haalde zelf aan dat scholen vandaag op 27 mei nog niet weten of ze op 1 september een nieuw type kunnen aanbieden in het buitengewoon onderwijs. Ouders kloppen bij hen aan, maar als een school niet weet of ze een bepaald type kan inrichten, wat moet ze dan antwoorden? Er zijn dus heel veel vragen.

Minister, u zegt dat er een ronde van Vlaanderen zal zijn. Als ik de resolutie er nog eens bijneem, dan staat daarin dat het in de praktijk niet altijd het geval is dat wetgevende zaken voor de paasvakantie geregeld kunnen worden. Wat nog erger is, is dat men onderwijs moet organiseren op basis van omzendbrieven die geen rechtsgrond hebben, en dat baart mij toch wel zorgen. Wat zullen de mensen die de ronde van Vlaanderen zullen fietsen dan vertellen? Wat zullen ze aanbrengen? Zaken waarover nog geen beslissing is genomen, die nog geen rechtsgrond hebben, die nog niet geregeld zijn in een besluit of decreet? Hoe zullen we daarmee omgaan? Hoe zullen we ervoor zorgen dat we de mensen goed informeren en dat die zaken een goede rechtsgrond hebben?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Uiteraard willen we vanuit de N-VA-fractie dat er duidelijkheid is voor onze scholen over hoe en wat. Er is één groot voordeel in onderwijs, namelijk dat alles meermaals met het onderwijsveld wordt bekeken via een sectorcomité, via onderhandelingen, via bilaterale contacten, via de onderwijsclub, via de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Dat is een goede zaak omdat er zo nooit iets inzigt waarover men volledig uit de lucht komt vallen. Via de geëigende kanalen weet ik dat men de nodige info doorgeeft. Zeker daar waar er ledenverenigingen zijn, wordt dit afgetoetst bij de leden. Ik denk dus dat de info wel doorstroomt.

Ik heb vorige legislaturen onder ministers van alle kleuren, geuren en gezindten onderwijsrondes meegemaakt. Daar werd ook telkens gezegd dat het was onder voorbehoud van goedkeuring van het decreet. Krachtens de Grondwet moet er in Onderwijs veel geregeld worden per decreet. Dat is nu eenmaal zo. Als dat via een besluit van de Vlaamse Regering of via een ministerieel besluit zou kunnen, zou dat veel sneller gaan. Ik weet niet of het aangewezen is dat we een decreet maken waarin we veel meer delegeren aan de Vlaamse Regering en de regering delegeert aan de minister. Dan kan het natuurlijk veel sneller gaan. Ik wil dat wel bekijken, maar ik ben daar geen vragende partij voor.

Ik krijg ook vragen van scholen. Ik merk dan op dat er geen verbod is om het op deze manier te regelen. Scholen vragen dan of er toch geen decreet of een besluit kan komen waarin staat dat het wel mag. Positieve regelgeving. Ja, als iets niet geregeld is, is het niet geregeld en dan behoort het tot de vrijheid. We geven daar af en toe wat vrijheid aan scholen, maar ze vragen dan toch om het te regelen. We moeten hen zeggen dat als het niet geregeld is, ze verder kunnen.

Ik vind het wel terecht dat scholen zekerheid en duidelijkheid vragen en dat we die zo snel mogelijk geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn nog wel enkele dossiers die gevat zijn door lopende besprekingen. Ik hoop dat mevrouw Vandromme daar ook een faciliterende rol in zal kunnen spelen en al haar talenten aan de dag zal leggen om de coalitiepartners mee te krijgen in de goede richting en snelle besluitvorming.

Het lerarenplatform is voorwerp van sociale besprekingen. Ik hoop samen met u dat we daarvoor niemand zijn arm moeten omwringen, maar die regeling staat los van de huidige problemen. De beslissing ten aanzien van het toekomstige lerarenplatform heeft geen impact op eventuele huidige tekorten in de klas.

Het is wel belangrijk mee te geven dat alle besluiten die ik in dezen heb meegegeven een onmiskenbaar positieve impact hebben op het onderwijs, want ze omvatten nagenoeg allemaal extra middelen en extra mogelijkheden voor het onderwijs. Een en ander zal dan ook in dank kunnen worden afgenomen.

U zegt dat op de ronde van Vlaanderen enkel gecommuniceerd mag worden wat in marmer gebeiteld is en gepubliceerd is in het Staatsblad. Overal waar ik passeer, probeer ik dat sequentiële denken te doorbreken. Dat speelt in onze ambtenarij veel te veel. In de aanpak van de coronacrisis heb ik moeten vaststellen dat dit dikwijls tot oponthoud leidt. Ik vraag om in die ronde van Vlaanderen ook zaken te communiceren die al principieel zijn goedgekeurd. Als we moeten wachten tot de publicatie in het Staatsblad – want dat is dan de consequentie –, dan zijn we nog veel verder en zegt men achteraf dat er te laat is gecommuniceerd. Vanaf het moment dat er een principiële goedkeuring is, kan er effectief gecommuniceerd worden en moet er niet gewacht worden.

Bijvoorbeeld over de Digisprongmiddelen heb ik aan de administratie gezegd dat er normaal gezien gewacht zou moeten worden op de principiële goedkeuring van het besluit, de adviezen, de finale goedkeuring en publicatie in het Staatsblad, maar dat ik daar niet op ging wachten. Ten bate van de scholen is al gezegd, met enig voorbehoud, dat dit de ordegrootte van middelen zal zijn die ze kunnen verwachten en die dan waarschijnlijk in een bepaalde periode gestort zullen worden.

Ik pleit dus niet voor dat sequentiële denken waarbij in de hele ketting eerst elke stap doorlopen moet worden, want dat zorgt altijd voor oponthoud. Vanaf het moment dat er een principiële goedkeuring is en er zicht is op de middelen, wordt er aan scholen gecommuniceerd wat ze mogen verwachten.

U hebt nu fond gelijk dat er een beperkt risico is dat er een cours de route ergens wel een kink in de kabel zou kunnen komen. Dat is altijd mogelijk, maar die eventuele risico's, die eventuele kosten wegen mijns inziens niet op tegen de baten van communiceren op grond van een principiële beslissing. Het onderwijsveld is daar echt wel bij gebaat, in plaats van dat men in de praktijk dan nog meerdere maanden moet wachten.

Ik snap echter dat dat het voorwerp van discussie is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel. Over communicatie kunt u veel vertellen, en collega Daniëls ook, maar het moeten doorlopen van een sequentieel proces is natuurlijk ook wel een onderdeel van de democratie. Als zaken die nog niet eens in het parlement zijn besproken of voorwerp van stemming zijn geweest, dan toch voor waar worden aangenomen en ter informatie worden meegedeeld aan de onderwijsverstrekkers, aan scholen, dan heb ik daar toch wel vragen bij.

Collega Daniëls, de boodschappers, de mensen die diverse scholen vertegenwoordigen, die zitten misschien wel aan tafel, die zitten mee in het proces. U weet dat net zo goed als ik. Die kunnen misschien wel al een tipje van de sluier oplichten ten aanzien van hun leden, maar ze weten ook helemaal niet waar zaken finaal landen, want ze zitten niet aan de regeringstafel en ook niet in het parlement.

Nog aanvullend daarop, ik heb net het verhaal verteld van de directeur die voor de klas moest staan omdat hij geen vervanging vond. Die heeft echt geen tijd om te luisteren naar wat wij hier vertellen, om alle mogelijke nieuwsbrieven te volgen, en discussies die op allerlei fora worden gevoerd. Ik denk dat we de dingen bij hun naam moeten noemen: het is echt wel duidelijk dat we een hele waslijst hebben die nog niet is geregeld voor 1 september.

Minister, dank u wel voor de uitnodiging, in elk geval. Ik wil daar zeer graag op ingaan. Ik heb dat al een aantal keer gevraagd. Het is zoals in de kleuterklas gisteren: 'Mag ik jouw vriendje zijn?' Mag ik aanwezig zijn in de club van het onderwijs? Daar zijn vijftig mensen aanwezig, maar geen enkel parlementslid, stel ik vast.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het zomeraanbod NT2 in de centra voor volwassenenonderwijs – 3527 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, voor 2019 werd het zomeraanbod NT2, dat in samenspraak met het Agentschap Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel wordt geprogrammeerd, via projectmiddelen georganiseerd. De centra kregen hiervoor dus extra geld. Daarmee konden ze de nodige docenten aanwerven. Alle docenten NT2 van het centrum kwamen daarvoor in aanmerking. Er kon ook bijkomend personeel worden aangeworven. Met het nieuwe financieringsmechanisme werd het zomeraanbod ingebed in het reguliere aanbod. Voor het volwassenenonderwijs werd ook een aanpassing doorgevoerd inzake de vakantieregeling. Ik verwijs hiervoor naar een besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2018. Daarin wordt bepaald dat sommige personeelsleden van een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) hun vakantie, die klassiek samenvalt met de schoolvakanties, ook op een ander ogenblik van het jaar kunnen opnemen. Zo wordt personeelsinzet in het zomeraanbod mogelijk.

Nu blijkt echter dat enkel vastbenoemde personeelsleden en personeelsleden met een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) in aanmerking komen om te worden ingeschakeld in het zomeraanbod. Hun aanstelling loopt immers door in juli en augustus. Voor personeelsleden die een tijdelijke aanstelling van bepaalde duur (TABD) hebben, rijst er een probleem: hun aanstelling loopt tot 30 juni of eerder, en zij kunnen niet worden ingezet in de zomervakantie. De CVO's laten nu weten dat deze regeling hen beperkt in hun flexibiliteit. In uw visienota Edusprong lazen we dat u dit zomeraanbod binnenkort trouwens ruimer wilt inzetten voor andere cursussen dan NT2. Dat is een extra reden om de huidige regeling aan te passen.

Minister, erkent u het probleem van de personeelsinzet bij de CVO's wat het zomeraanbod betreft? Welke aanpassingen zult u doorvoeren zodat de CVO's wél met de nodige flexibiliteit leerkrachten kunnen aanstellen om NT2-cursussen, maar daarnaast straks ook andere zomercursussen aan te bieden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet dat in een vorige regeerperiode ook is beslist met betrekking tot het nieuwe financieringssysteem. Dat is van kracht sinds 1 september 2019. In dat nieuwe systeem gebeurt de organisatie van het zomeraanbod NT2 door de CVO's inderdaad niet langer via projectmiddelen. De redenering die men toen hanteerde, was dat het projectmatig zomeraanbod niet tegemoetkwam aan de noden en ook een aantal nadelen had voor de cursist. Door de lage aanwervingsgraad en de daling in het aantal vacatures zijn de schoolvakanties een uitgelezen periode voor een heel intensief opleidingsaanbod gericht op een versterkte intrede of herintrede op de arbeidsmarkt. We willen het aanbod substantieel verruimen. Er waren ook nadelen voor de centra en de personeelsleden. Het budget, dat vooraf was bepaald, kon niet worden overschreden. De centra moesten daarvoor een aanvraag indienen en vervolgens de goedkeuring afwachten. De personeelsleden die met die projectmiddelen werden aangesteld, konden voor die uren niet vastbenoemd worden.

In het financieringssysteem is er bijzonder veel aandacht voor het maatschappelijk belang van NT2-opleidingen. Zeker voor nieuwkomers is het cruciaal dat zij zo snel mogelijk in een opleiding NT2 kunnen instromen, zodat ze met het integratieproces kunnen starten. Daarom is de jaarlijkse groeibeperking op de omkadering van de centra voor basiseducatie (CBE's) en de CVO's vervangen door een openeindefinanciering voor de NT2-opleidingen. Dat is toch echt een onmiskenbaar voordeel. Daardoor kunnen de toegekende leraarsuren nu volledig het aantal inschrijvingen volgen.

Met de start van het nieuwe financieringssysteem zijn de projectmiddelen voor de verhoogde taalvereiste inzake NT2 en voor het zomeraanbod NT2 van de CVO's in de reguliere middelen ingekanteld. Het probleem van het beperkte budget voor het NT2-zomeraanbod heeft men zo opgelost. Om de CVO's toe te laten met hun reguliere middelen onderwijs te verstrekken tijdens de vakantieperiodes is de vakantieregeling van de CVO's aangepast. Met die aangepaste vakantieregeling is ook de planlast van die voormalige aanvraagprocedures weggefallen. De CVO's bepalen nu zelf hoeveel van hun toegekende reguliere middelen voor het schooljaar ze inzetten gedurende het schooljaar en in de vakantieperiodes. De enige voorwaarde voor de afwijking van de vakantieregeling is het akkoord van het personeelslid in kwestie. In het lokaal comité moet er over de criteria en de afspraken over afwijking van de vakantieregeling zijn onderhandeld. Het protocol van die onderhandelingen moet dan ook in het centrum ter beschikking zijn.

Wegens de personeelsregelgeving komen personeelsleden met een TABD hier echter inderdaad niet voor in aanmerking, omdat hun aanstelling uiterlijk op 30 juni stopt en zij daardoor niet kunnen worden ingezet in de zomervakantie. Daardoor behouden zij het systeem van uitgestelde bezoldiging.

Ik denk dat mijn voorganger en ik reeds grote nadelen hebben weggewerkt. Uiteraard kan het altijd beter. Ik ben me ervan bewust dat centra lang op voorhand hun planning van het zomeraanbod moeten klaarmaken, omdat ze moeten polsen naar de interesse bij de vastbenoemde personeelsleden en bij de TADD-personeelsleden. Ook moeten deze personeelsleden hun vakantie kunnen opnemen op een ander moment tijdens het schooljaar. Door het sneller vast benoemen wordt de TADD-groep natuurlijk ook wel kleiner en kan men meer dan voorheen putten uit een groep vrijwillige vastbenoemde leerkrachten.

Zoals we in de visienota Edusprong ook al hebben meegenomen, wil ik het zomeraanbod verruimen en daarvoor ook met de belangrijke actoren in overleg gaan. Daarover kan ik op dit moment dus nog geen uitspraken doen. Maar ik snap alleszins wel de problematiek. En ook daarover kunnen we, in het kader van Edusprong, in dialoog gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt, minister. In het jaar van het levenslang leren denk ik dat we er alles aan moeten doen om het mensen mogelijk te maken om bij te leren, zeker na een periode van corona, waarin we gemerkt hebben dat het niet altijd evident was om lessen te volgen, zeker niet voor die mensen die NT2-lessen volgen. Maar ook in andere lessen en praktijklessen zijn mensen beperkt geweest in het bijleren.

Het is toch wel straf, minister, dat vorig jaar de aanstelling wel nog werd goedgekeurd, dat men een apart contract gaf en dat men de mensen zelfs gedurende twee maanden verzekerde. De burgerlijke aansprakelijkheid en de arbeidsongevallenverzekering werden geregeld. De vraag is dan natuurlijk hoe het komt dat er plots een andere lezing van de wetgeving werd gedaan.

U verwijst naar de 'open end', wat op zich natuurlijk wel goed is. Ik hoop dat u met mij de stelling aanneemt dat het volwassenenonderwijs de ideale partner is om mensen van heel nabij op te leiden. Want we weten allemaal dat de nabijheid zo cruciaal is voor het deelnemen aan het verhaal van levenslang leren, zeker voor die mensen die veeleer kortgeschoold zijn. Ik hoop dat u met mij erkent dat de centra voor volwassenenonderwijs een essentiële rol hebben bij NT2 en in het algemeen bij het levenslang leren.

Wat ik ook soms hoor, is dat de rechtspositieregeling van het volwassenenonderwijs hen wat beknopt in de mogelijkheid om in te spelen op de noden die lokaal

leven en in de flexibiliteit die andere spelers in het veld soms wel hebben. Het zou natuurlijk wel jammer zijn dat we op die manier de centra niet de mogelijkheid geven om in te spelen op die lokale noden. Hoe zouden we daar een antwoord op kunnen bieden?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, wij vinden het als fractie een heel goede zaak dat er een zomeraanbod NT2 bestaat. Het is daarom positief dat er al heel wat barrières op het vlak van financiering en de vakantieregeling van het personeel zijn weggewerkt, wat de organisatie van het zomeraanbod NT2 absoluut ten goede komt. Op die manier kunnen nieuwkomers zo snel mogelijk in een opleiding NT2 instromen. Het belang daarvan voor een vlotte en succesvolle integratie valt niet te onderschatten.

Een nog bestaand nadeel is inderdaad dat de personeelsleden met een tijdelijke aanstelling van bepaalde duur door de aard van hun statuut niet in aanmerking komen om ingeschakeld te worden voor het zomeraanbod. Anderzijds zal die groep, zoals u zelf ook al aangaf, in de toekomst gelukkig alleen maar kleiner worden, doordat we leerkrachten voortaan sneller vast zullen benoemen. De pool van beschikbare leerkrachten om in te schakelen in het zomeraanbod, zal dus alleen maar groter worden. Dat is ongetwijfeld een bijkomend voordeel van die snellere vaste benoeming.

Ik heb nog een vraag over een aansluitend thema, minister. Sinds september 2019 kunnen de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs aan cursisten gelijktijdig de inhoud van een NT2-module en de inhoud van een module van een andere opleiding aanleren. De invoering van die geïntegreerde aanpak was ingegeven door tijdswinst voor de cursisten en een lagere cursistenuitval. In uw visienota Edusprong lazen we dat u die opportuniteit in de toekomst wenst uit te breiden. Hebt u zicht op de interesse die er bij cursisten is in die tijdelijke geïntegreerde modules? Hebben er sinds de start al veel cursisten gebruikgemaakt van die mogelijkheid?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb goed naar uw antwoord geluisterd. Het is een thematiek die me zelf na aan het hart ligt. U zegt dat er in het verleden al veel is gebeurd om barrières weg te werken. We hebben die zomerscholen nu ook kunnen inrichten. De snellere vaste benoeming die er aankomt, zal ervoor zorgen dat het probleem dat mevrouw Vandromme schetst, kleiner zal worden.

Ik heb daar nog twee vragen bij. Eén, zult u nog bijkomende maatregelen nemen om tegemoet te komen aan de problemen waarmee de zomerscholen kampen?

Twee, mevrouw Vandromme heeft er in haar vraagstelling naar verwezen: de Edusprong komt eraan. U wilt in dat kader meer mogelijk maken in de zomer, binnen een regelluw kader. Mijn suggestie is om dat regelluwe kader nu al, in de zomer, te organiseren, op beperkte schaal, met een aantal CVO's, als een soort van voorloper op de grotere stap die u het jaar nadien wilt zetten. Wat vindt u van mijn suggestie?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Danen, ik kan dat nu niet holderdebolder organiseren. Trouwens, op grond van een regelluw kader moet je ook nog wel wat procedures doorlopen in het kader van besluitvorming.

Mevrouw Vandromme haalde de casus aan dat er plots een andere lezing is. Die is mij niet bekend. Een tijdelijke aanstelling was ook in het verleden niet mogelijk in een vakantieperiode. Dus dan is dat een fout die in het verleden is gebeurd. Het levert mogelijk, bijvoorbeeld op het vlak van verzekering en aansprakelijkheid, nog wel wat problemen op.

Ik ben sowieso altijd bereid om te herbekijken, ook vanuit het decreet Rechtspositie.

Het gelijktijdig geïntegreerd onderwijs is mogelijk sinds september 2019. Dat is altijd een combinatie van maximaal de helft van een NT2-module met een andere module. Ik heb nu net wat data gekregen over het aantal cursisten dat heeft gebruikgemaakt van die mogelijkheid. Volgens de voorlopige cijfers voor dit schooljaar – maar opnieuw, dat is natuurlijk wat vertekend door corona – zijn er 2285 inschrijvingen, in 183 modules.

De NT2-modules worden vooral gecombineerd met ICT-modules. We zien ook de eerste initiatieven om dat uit te proberen in combinatie met beroepsopleidingen. Dat is natuurlijk een voorlopige evaluatie. Maar er wordt alleszins wel ingespeeld op de vraag om die combinatie te maken. Dat is dus wel goed.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, er zijn inderdaad een aantal concrete situaties waarin men verwijst naar vorig schooljaar, waarbij zendingen die toen werden doorgestuurd, effectief als goedgekeurd werden bevonden. Nu geeft men aan dat het departement die niet meer zou aanvaarden. Zoals ik zei, had men vorig jaar een apart contract voor die TABD'ers en TADD'ers: hetzelfde contract en dezelfde verzekering. Nu is het helemaal niet duidelijk wat er moet gebeuren met die mensen, of dat kan of niet. Daarom werd deze vraag nog eens gesteld.

U haalt aan dat een snelle benoeming een oplossing zou zijn voor een aantal van de problemen die zich voordoen. Op zich vind ik dat oké. Snelle benoemingen zullen voor een aantal zaken een oplossing bieden, maar zorgen er natuurlijk ook wel voor dat men minder flexibel kan optreden. Daarom herhaal ik de vraag naar het opstarten van een regelluw kader voor het volwassenenonderwijs, waarbij men een aantal projecten kan opstarten en een aantal zaken kan proberen uit te werken. Dat past in het kader van het jaar van het levenslang leren en het mensen leergoesting doen krijgen, om zich in te schrijven in CVO's, om cursussen op te starten en om bij te leren. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opfriscursus voor terugkerende leerkrachten – 3528 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er zijn in Vlaanderen heel wat mensen die ooit aan een hogeschool of een universiteit een lerarenopleiding hebben gevolgd – in deze commissie zijn er ook een aantal aanwezig –, maar die niet in het onderwijs zijn terechtgekomen en meteen na hun opleiding elders zijn gestart.

In Gent start daarom een proefproject om mensen met een lerarendiploma weer naar de klas te brengen. Met andere woorden: je hebt ooit gekozen voor dat mooie

beroep, je hebt de opleiding gevolgd, maar op een of andere manier ben je toch nooit gestart in dat onderwijs, maar ben je meteen elders anders gaan werken. Daarvoor werken enkele scholen van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) samen met VDAB aan een opfrissingscursus. Daarbij proberen ze vooral werkzoekenden te bereiken.

Het proefproject INTRO focust zich vooral op potentiële leerkrachten in het secundair onderwijs. Ze proberen daarbij vooral personen te bereiken die een knelpuntvak geven waarvoor er lerarentekorten optreden. Tijdens de opleiding kunnen de deelnemers ook op school nieuwe ervaringen opdoen om mee te zijn met de nieuwste ontwikkelingen binnen het onderwijs. Er is immers wel wat beweging in ons onderwijs. Het project voorziet in een opleiding op maat en gaat volgend schooljaar van start. Er is momenteel plaats voor tien kandidaten en de opleiding duurt vier maanden. Dit kan echter worden uitgebreid wanneer men dat project in Gent als positief evalueert. De opfrissingscursus zou een mogelijkheid kunnen bieden om tekorten aan leerkrachten op te vangen. Veel personen die de overstap naar het onderwijs zouden kunnen maken, na een andere carrière, zouden door een dergelijke cursus weer heel snel mee kunnen zijn.

Minister, hoe staat u tegenover de organisatie van dergelijke opfrissingscursussen om personen met een lerarendiploma weer naar de klas te brengen?

Ziet u mogelijkheden om met zo'n project het lerarentekort aan te pakken?

Zult u het project en de evaluatie ervan opvolgen om vervolgens af te stemmen met het beleid dat wordt gevoerd en dergelijke projecten eventueel ruimer in te zetten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u weet, hebben wij in de schoot van de Vlaamse Regering en met de Vlaamse sociale partners een ambitieus relanceplan goedgekeurd voor de Vlaamse arbeidsmarkt. Er wordt 190 miljoen euro extra uitgetrokken voor die relance. Instroom in onderwijs krijgt daarbij terecht een prominente plaats.

Met die investeringsmiddelen en de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en GO! is een initiatief tot stand gekomen met scholengroep 21 van Gent rond het stimuleren van herintreders in het lerarenberoep.

Uit de ervaring van zowel VDAB als de scholengroep bleek dat men soms kandidaten heeft die op papier over de nodige bekwaamheidsbewijzen beschikken om in het secundair onderwijs aan de slag te gaan, maar die nog nooit of al een hele tijd niet meer voor de klas hebben gestaan. Die kloof dichten en zo werkzoekenden opnieuw toeleiden naar een job als leerkracht, lijkt mij echt een stap in de goede richting. Het kan misschien ook wat drempels en koudwatervrees wegnemen.

Want we stellen vast dat we in Vlaanderen beschikken over een slapende reserve, een stille reserve, van personen die wel een lerarenopleiding hebben afgerond, maar nooit of niet meer lesgeven. Een opfrissingscursus kan drempelverlagend werken om alsnog de overstap naar het onderwijs te maken.

In 2020 waren er bijna 1500 werkzoekenden, 1489 om precies te zijn, die bezig waren aan een lerarenopleiding via VDAB. De opleidingen en opfriscursussen zijn maar één element in het aantrekken van personeelsleden. We hebben recent een aantal andere initiatieven genomen om de aantrekkelijkheid en de instroom in het lerarenberoep te verhogen. Ik denk daarbij aan het maximaal inzetten op leraren met een vereist bekwaamheidsbewijs, een bijsturing van de evaluatieprocedure van het onderwijspersoneel en het blijvend inzetten op de professionalisering van

leraren. Er zijn ook inspanningen geleverd om de zijnstroom te stimuleren. We valideren de geldelijke anciënniteit tot en met acht jaar voor specifieke knelpuntvakken.

De vaste benoeming en al wat daaraan verwant is, is ook belangrijk. Tot slot staat er een communicatiestrategie in de steigers om dat beroep en heel het veld aantrekkelijker te maken. Ik verwijs ook nog even naar dat duaal lesgeven. We hebben het daar al over gehad. Dat lijkt mij ook een leuke bijdrage tot het aantrekkelijker maken van een en ander.

Zoals gezegd, vind ik het een goed initiatief. We bekijken welke lering we daar nog uit kunnen trekken en in welke mate VDAB ook Vlaanderenbreed zou kunnen gebruikmaken van zulke opfriscursussen, al dan niet in samenwerking met scholen en scholengemeenschappen, om ervoor te zorgen dat sommigen die overstap maken. Want er is inderdaad een stille reserve, een slapende reserve. Heel veel mensen verlaten het onderwijs op korte termijn, na het afstuderen en binnen een termijn van vijf jaar. Dat is natuurlijk een slapende reserve, die mogelijk later dan toch nog warm zou kunnen worden gemaakt voor het beroep waarvoor ze uiteindelijk verschillende jaren hebben geleerd. Misschien kan die appetijt dan opnieuw worden gestimuleerd. Ik twijfel er niet aan dat, tenminste als ik mijn mailbox mag geloven, sommigen die momenteel in de privésector vertoeven, maar met een diploma van de lerarenopleiding, toch steeds meer in de verleiding komen, zeker in de huidige periode, om alsnog terug te keren naar hun oorspronkelijke droom.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, indien we inderdaad mensen kunnen verleiden om terug te keren naar hun eerste liefde, het onderwijs, de reden waarom ze daarvoor hebben gestudeerd, is dat een goede zaak. Ik ben blij dat u aangeeft dat dergelijke opfriscursussen er inderdaad voor kunnen zorgen dat we mensen opnieuw aan boord krijgen. Dat is een goede zaak.

Ik vind het ook positief dat u die evaluatie mee zult opvolgen, om te bekijken hoe we dat kunnen inschakelen.

Ik wil nog iets meegeven. Als we dergelijke opfriscursussen uitwerken, moeten we ervoor zorgen dat we de mensen hun opleiding niet opnieuw laten doen. Waarom wil ik daarvoor waarschuwen? Als je vele pedagogen – ik durf dat te zeggen, want ik ben er zelf een – rond de tafel zet om te beslissen wat er allemaal in die cursus zou moeten zitten, komen we allicht weer tot een opleiding van drie jaar. Ik zie collega Vandromme al glimlachen. Misschien komen we dan zelfs tot een opleiding van vier jaar: want dit is interessant, ook dit moet erbij en ook dat, en dan nog een stage ... Daar moeten we heel hard voor opletten. Want dat is natuurlijk wat afschrikt.

Ik verwijs naar de zorg. Ik heb daar recent nog vragen over gesteld aan minister Beke. In de zorg zijn er momenteel programma's voor mensen die willen instappen. Er is het project 600, maar er is ook een nieuw project. De mensen die willen instappen, worden doorbetaald wanneer ze de opleiding volgen. Dat is ingevoerd in de verpleegkundige sector, omdat we daar nijpende tekorten zagen aankomen. Die tekorten zijn er nu vandaag ook, net als in het onderwijs. We moeten daarover nadenken, ook voor alle andere leerkrachten die werken in het onderwijs. Want als er tekorten zijn, probeert men dat in een school eerst op te vangen met eigen personeel. De collega's nemen dan wat lessen over en soms komt de directie opnieuw voor de klas te staan. De vakorganisaties en iedereen die bij onderwijs betrokken is, zullen zulke projecten wel zinvol vinden. Want elke leraar die we extra hebben, zeker in knelpuntberoepen, zorgt ervoor dat we de kwaliteit kunnen borgen, maar ook die andere leerkrachten niet onder druk hoeven te zetten. Op dat

vlak hebben we nog een aantal mogelijkheden, naast dit project, om dat verder uit te bouwen. Die oproep wilde ik graag lanceren, minister.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil hier graag kort bij aansluiten. Ik vind het erg belangrijk om, ook vanuit onze fractie, te beklemtonen dat we vandaag in een situatie zijn beland dat we heel de beschikbare pedagogische capaciteit die er is, zelfs over de grenzen heen, maximaal moeten proberen te benutten en toe te leiden naar ons onderwijs.

Minister, collega Daniëls, u verwees naar het duaal lesgeven. Dat sluit daar mooi bij aan. Hier hebben we het over de groep die dat pedagogische toegangsticket ooit heeft behaald en dat opgefrist moet krijgen om opnieuw voor de klas te staan. Een ander voorbeeld betrof mensen die dat pedagogische toegangsticket niet hebben, maar misschien wel over de vaardigheden en competenties beschikken, die volgens mij terecht aan belang winnen in verhouding tot het diploma.

We moeten met een zo open mogelijke blik kijken naar alle kansen en opportuniteiten die zich voordoen om de pedagogische capaciteit in het onderwijs te versterken. Er zijn al heel wat voorbeelden genoemd. Dit is een goed project, met duale lesgevers, zijinstromers, voordrachtgevers enzovoort. Het zal zaak zijn de krachten te bundelen, in het belang van ons onderwijs. Ik vond het belangrijk om dat hierbij nogmaals te onderstrepen. We willen het project zoals het hier is voorgesteld bij de evaluatie grondig volgen. Hopelijk kan het in de toekomst een duurzame inbedding krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik werd even aangesproken als pedagoog. Als ik opnieuw voor de klas zou moeten staan en zou moeten werken met een digitaal bord, dan zou ik ook wel wat extra toelichting nodig hebben.

Ik leg dan graag de link, minister, met uw visienota Edusprong. Daarin werd ook verwezen naar de opdrachten die mogelijk aan het volwassenenonderwijs gegeven kunnen worden inzake bijscholing van onder andere leerkrachten. Ik dacht dat ook in Digisprong een verwijzing stond naar levenslang leren van leerkrachten. Ik kop-pel hier graag de vraag aan hoe u dat ziet. Wanneer worden daar initiatieven toe genomen? Hoe kan het volwassenenonderwijs zich daarop voorbereiden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we op hetzelfde spoor zitten. Ik wil ook nagaan in welke mate we de goede praktijken verder zouden kunnen uitrollen.

Er is een brugje geslagen tussen de visienota Edusprong en Digisprong. Het idee dat we hebben opgevat, is meer integratie van digitale vaardigheden in de lera-renopleiding. Dat is natuurlijk voor de nieuwe instroom. Voor bestaande leerkrach-ten willen we ervoor zorgen dat ze terechtkunnen in bootcamps waar ze hun digi-tale vaardigheden kunnen bijspijkeren via het aanbod van het volwassenenonder-wijs. Op die manier worden in het kader van Digisprong de digitale vaardigheden van leerkrachten effectief bijgespijkerd. Ook de CVO's krijgen een specifieke rol in dat kader. Dat wordt nu uitgewerkt. We zouden in het volgende schooljaar die bootcamps willen aanbieden via de CVO's.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dit is een goed project en we moeten goed op-volgen wat erin zit en wat de noden zijn die leerkrachten ervaren, want dat zal

voor iedereen wel wat verschillend zijn, ook afhankelijk van hoelang iemand eruit is. Ik kan me inbeelden dat, als je twintig jaar geleden bent afgestudeerd en je vandaag start, je een andere nood hebt dan iemand die er vijftien jaar uit is geweest. Het is ook afhankelijk van in welke sector iemand is gaan werken of niet is gaan werken. Er zit heel wat variëteit in. We moeten ook met de lerarenopleidingen, hogescholen en VDAB bekijken wat er mogelijk is. Dit wordt zeker vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.